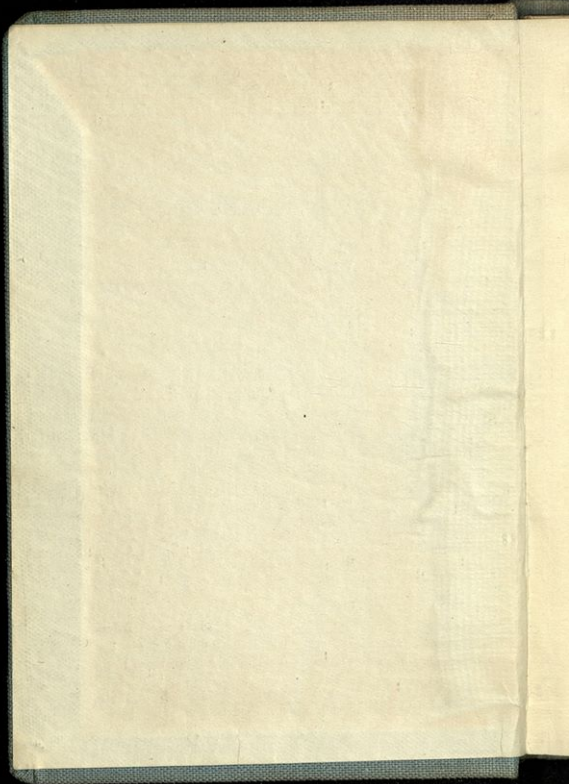

Narodna in univerzitetna knjižnica
v Ljubljani

G

28.

153203

GEOGRAFSKI INSTITUT J. N. A.

TOPOGRAFSKI ZNACI

za karte 1:25.000 do zaključno 1:100.000

BEOGRAD

1952

G 153 203

153203

0 7343/1954.

NAREDBA Br. 46

UPRAVE GEOGRAFSKOG INSTITUTA JNA OD 19. AVGUSTA 1952 G.

Da bi se radovi na izradi karata nove podele u razmerama: od 1:25.000 do uključno 1:100.000 vršili jednoobrazno, propisuju se ovi

TOPOGRAFSKI ZNAČI

Isti se imaju smatrati kao privremeni, ali obavezni za sve radove na pomenutim kartama koji se vrše u GIJNA.

Ovo izdanje štampati samo za potrebe GIJNA u 1.500 primeraka.

Sve naknadne izmene i dopune koje će zahtevati daljnja praksa na izradi ovih karata propisivaće Uprava GIJNA svojom naredbom.

Pošto se kroz praksu utvrdi definitivan izgled znakova, pristupiće se njihovoj izradi i štampanju, po propisima koja važe za izdavanje pravila u JNA.

SMRT FAŠIZMU — SLOBODA NARODU!

NAČELNIK INSTITUTA

General-ppukovnik

Marić Karel, s. r.

I DEO

VRSTA I VELIČINA SLOVA

za ispisivanje karata od raz 1:25.000

do zaključno 1:100 000

VRSTA I VELIČINA SLOVA

Redni broj	Oznaka u pregledu	Velicina slova	Šta opisuje	strana knjige
1	3 XIII 176	6,3	BEOGRAD (Sedišta Narodnih Republika)	1
2	2 XIII 175	5,2	NOVI SAD (Gradove preko 40.000 stanovnika)	1
3	1. XIII 174	4,3	SISAK (Gradove do 40.000 stanovnika)	1
4	5 XIII 167	3,0	DRVAR (Varošice)	1
5	6 XIII 168	3,7 2,6	Kupinovo (Sela preko 2.000 stanovnika)	1
6	G 267	2,8 2,0	Cerovac (Sela do 2.000 stanovnika)	1
7	G 271	2,5 1,6	Vranići Zaseoke i veće objekte	7
8	2 XIII 164	1,5 1,1	ONO ZD Ek. SRZ DV. SNM Šk. Spomenike rasadnike željez. stanice, manastire i skraćeniice	1

Redni broj	Oznaka u pregledu	Veličina slova	Š t a o p i s u j e	strana knige
9	1 VIII 116 a	5,4	O. CRES, LIKA Ostrva, predele i kulture (preko 30 km. protezanja)	15
10	2 VIII 117 a	4,3	O. RAB, MAČVA Ostrva, predele i kulture (od 15 do 30 km. protezanja)	15
11	4 XI 149	2,8	O. VIS, SEMBERIJA Ostrva, predele i kulture (od 2 do 15 km. protezanja)	15
12	4 XI 149	2,8 1,8	O. ŠOLTA, GAJ Ostrva, predele i kulture (do 2 km. protezanja)	15
13	279 a	brojke 2,1	1524 28 (cele brojeve apsolutnih visina)	poslednja
14	1 XI 146	brojke 1,7	1524, 28 (decimale apsolutnih visina)	15
15	7 XIV 192	brojke 1,7	$\frac{IV}{53}$ Brojeve graničnih stubova	4
16	5 XI 128	brojke 1,5	3 (za relativna nadvičavanja)	22

Redni broj	Oznaka u pregledu	Veličina slova	Šta opisuje	strana knige
17	8 XIII 181	6,3	JADRAN (mora)	3
18	7 XIII 180b	5,3	DUNAV (reke oko 700 km. udaljene od izvora, plovne kanale velika jezera i morske kanale)	3
19	7 XIII 180a	4,3	SAVA, OHRID. J. (reke od 100 do 700 km. udaljene od izvora, kraće plovne kanale jezerske i močvarne površine dužine od 20—40 km. veće morske zalive)	3
20	3 XV 210	3,1	BOSNA, VRBSKO J. (reke od 30—100 km. udaljene od izvora, manje morske zalive i uvale, jezerske i močvarne površine dužine 10—20 km.)	3
21	11 XIII 173	3,7 2,5	Ljig, Dojran. Jez. (reke i potoke udaljene od izvora 30 km., manje morske zalive i uvale jezerske i močvarne površine dužine do 10 km.)	3
22	2 XV 209	2,6 1,8	Gročica, Ribnik Manje reke, potoke kanale ribnjake vodopade itd.	3
23	1 XV 208	2,3 1,5	Studenac Vodovod, manju sušice, izvore česme, bunare i ostale hidrografske nazive	3

Redni broj	Vrsta	Veličina	Šta opisuje	
			Slova	
24	d	7.5 4	Karavanke Planine, planinske vence, kose i doline, dužine preko 70 km.	
25	n	6.5 3.5	Kamniške Pl. Planine, planinske vence kose i doline, dužine od 30 do 70 km.	
26	o	5.5 3	S u h a P l. Planine, planinske vence kose i doline, dužine od 15 do 30 km.	
27	R	3.75 2	Kosmaj Planine, planinske vence kose i doline, dužine do 15 km. visove od 1500 m. apsolutne visine	
28		3.5 1.75	Avala Glavice, visove do 1500 m. apsolutne visine, prevoje, jaruge i t. d.	

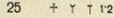

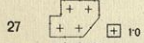
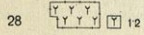
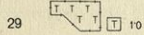

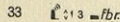

ZNACI ZA PREDMETE NA ZEMLJIŠTU

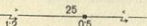

A) OBJEKTI

1		<i>Crkva sa dva ili više tornjeva</i>
2		<i>Džamija sa dva ili više minareta</i>
3		<i>Sinagoga sa dva ili više kubeta</i>
4		<i>Crkva sa jednim tornjem</i>
5		<i>Džamija sa jednim minaretom</i>
6		<i>Sinagoga sa jednim kubetom</i>
7		<i>Kapela</i>
8		<i>Tulbe (Tekija)</i>
9		<i>Manastir sa dva ili više tornjeva i manastir sa jednim tornjem</i>
10		<i>Zamak</i>
11		<i>Usamljene zgrade</i>
12		<i>Grupe zgrada</i>
13		<i>Red zgrada</i>
14		<i>Blokovi kuća</i>
15		<i>Bačilo-pojata</i>
16		<i>Nastrešnica, kozolc ili koliba</i>
17		<i>Kozolc</i>
18		<i>Spomenik</i>

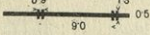
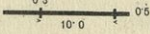
- 19 *Opštinski narodni odbor ONO, Škola Šk.
Stanica narodne milicije SNM
Zadr. dom ZD, Selj. rad. zadr. SRZ
Ekonomsko dvorište Ek. D*
- 20 *Usamljeni hotel ili mehana*
- 21 *Šumareva ili lovačka kuća*
- 22 *Razvalina veća i manja*
- 23 *Silos*
- 24 *Kula (od tvrdog materijala ili drveta
za razgledanje okoline)*
- 25 *Usamljeni grob ili usamljeni krst*
- 26 *Religiozni znaci*
- 27 *Veće ili manje hrišćansko groblje*
- 28 *Veće ili manje muslimansko groblje*
- 29 *Veće ili manje jevrejsko groblje*
- 30 *Zapis ili ikona na drvetu*
- 31 *Putokaz*
- 32 *Kalorično-električna centrala sa i bez dimnjaka*
- 33 *Fabrika ili kombinat sa i bez dimnjaka*
- 34 *Veća fabrika ili kombinat koji se crta u razmeru*
- 35 *Plinara (Plinska centrala)*

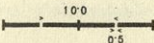
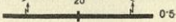
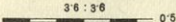
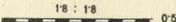
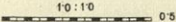
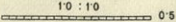
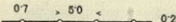
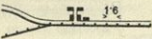
- 36 1'5 16 *Radio stanica (antena)*
- 37 1'3 1'5 *Meteorološka stanica*
- 38 20 *Izvor nafte*
- 39 N 11 *Rezervoar nafte N, benzina B.*
- 40 0.7 85 *Naftovod, nadzemni ili podzemni*
- 41 15 10 *Hidro-električna centrala*
- 42 1.2 25 0.5 *Električni nadzemni vod sa transformatorom*
- 43 12 *Strugara sa električnim ili motornim pogonom*
- 44 0.9 *Strugara sa parnim pogonom*
- 45 12 1.0 *Strugara sa vodenim pogonom*
- 46 0.9 *Mlin sa parnim pogonom*
- 47 1.0 *Mlin sa električnim ili motornim pogonom*
- 48 1.0 *Mlin sa vodenim pogonom*
- 49 1.7 1.0 *Mlin na čamcima*
- 50 1.8 20 *Mlin vetrenjača*
- 51 1.3 2.3 *Parna ciglana*
- 52 11 *Obična ciglana*
- 53 10 *Parna krečana*
- 54 10 *Obična krečana*

- 55 P^{0.8} 0.5 *Majdan peska P kam. K,šljun. Š,ilov. l. mramora M*
- 56 ugalj 1.4 1.2 *Rudnik (ugalj, zlato, gvožđe, bakar, so itd.)*
- 57 *Napušteni rudnik*
- 58 0.5 1.0 *Pećina sa vodom, bezdan*
- 59 1.4 2.7 *Pećina bez vode*
- 60 4.0 *Telegrafsko-telefonska linija*
- 61 *Aerodrom*
- 62 0.8 *Vazduhoplovni svetionik*
- 63 1.0 *TB*
- 64 1.0 *LB*
- 65 0.5 *Tranšeja*

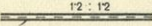
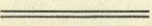
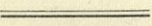
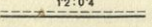
B) KOMUNIKACIJE

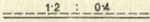
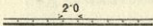
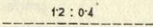
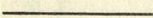
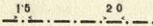
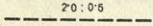
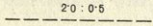
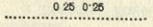
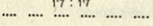
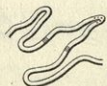
a) Železnice

- 66 0.9 1.3 9.0 0.5 *Pruga normalnog koloseka (dva koloseka)*
- 67 0.3 10.0 0.5 *Pruga normalnog koloseka (jedan kolosek)*

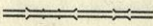
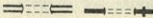
- 68 *Pruga normalnog koloseka
(Pored automobilskog puta)*
- 69 *Pruga normalnog koloseka u
građenju*
- 70 *Električna železnica*
- 71 *Pruga uskog koloseka 1.00 m.*
- 72 *Pruga uskog koloseka 0.76 m.*
- 73 *Pruga uskog koloseka 0.60 m.*
- 74 *Pruga uskog koloseka u
građenju*
- 75 *Žičana železnica*
- 76 *Tramvajska pruga { a). van puta
b). po putu*

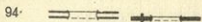
b) Putevi

- 77 *Autostrada (Dvojni automobilski
put)*
- 78 *Automobilski put I reda*
- 79 *Automobilski put II reda*
- 80 *Automobilski put III reda*
- debljina linije 0.2 međuprostor 0.5

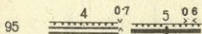
- 81 *Bolji kolski put (krčanik)*
- 82 *Napušteni automobilski put II reda*
- 83 *Automobilski put u građenju*
- 84 *Običan kolski put*
- 85 *Lošiji kolski put*
- 86 *Bolja konjska staza*
- 87 *Lošija konjska staza*
- 88 *Pešačka staza*
- 89 *Pešačka staza mestimično
neuočljiva na zemljištu*
- 90 *Serpentine*
  - a) Tačkice označavaju da duža vozila ne mogu savladati krivinu odjednom
  - b) Crtice označavaju uspon veći od 10%

C) DETALJI KOD KOMUNIKACIJA

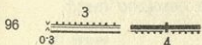
- 89 *Kilometarski stub
(sa rednim brojem)*
- 90 *Viadukt*
- 93 *Tunel (tunel za vodu crta se plavo)*

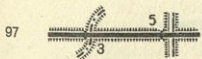
Galerija (Tunel s jedne strane delimično otvoren)

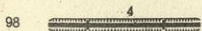
Zaštitni zid
(broj označava relativnu visinu)

Potporni zid

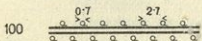
Komunikacije na nasipu
(broj označava relativnu visinu)

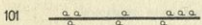
Železnička pruga u useku
(broj označava relativnu dubinu)

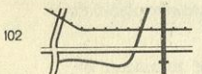
Komunikacije u useku
(broj označava relativnu dubinu)

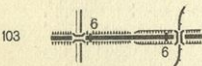
Drvored

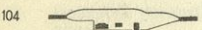
Pojedino drveće pored puta

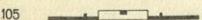
Ukrštavanje komunikacija
(u nivou)

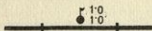
Nadvožnjak i podvožnjak

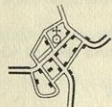

Železnička stanica (veća)

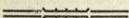
Železnička stanica (manja)

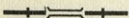
106 *Postaja*

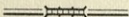
107 *Prolaz automobilskih puteva
kroz naseljena mesta*

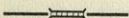
D) MOSTOVI

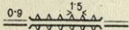
a) Veliki

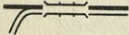
108 *Gvozdeni, betonski ili kameni
most sa stubovima*

109 *Gvozdeni, betonski ili kameni
most bez stubova*

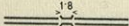
110 *Drveni most sa stubovima*

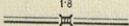
111 *Drveni most bez stubova*

112 *Most na plovnim objektima*

113 *Veliki most za autoput i
prugu*

b) Mali

114 *Gvozdeni, betonski ili kameni
most*

115 *Drveni most*

c) Propusti

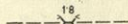
116

na železnicama
na automobilskim putevima
na običnim putevima

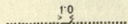
d) Brvna

117

Brvno za stoku i ljude

118

Brvno samo za ljude

E) VODE

a) Pijaće

119

Rezervoar vode u vidu kule

120

Jak izvor (preko 10 l. u jednoj minuti)

121

Slab izvor

122

Česma

123

Bunar sa dermom

124

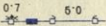

Bunar bez derma

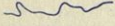

125

Arteski bunar

- 126 1:2 Cisterna (ima stalno pijaće vode)
- 127 1:2 Cisterna (ima povremeno pijaće vode)
- 128 0:7 5:0 Vodovod sa rezervoarom
- 129 1:1
1:0 Crpka sa električnim pogonom
- 130 1:0
1:0 Crpka sa parnim pogonom
- 131 1:0
1:0 Crpka na vetar
- 132 1:0 Obična crpka ili dolap

b) Tekuće

- 133 Reka u razmeru sa sprudovima
- 134 Reka širine preko 5 m.
- 135 Kanal širine preko 5 m.
- 136 Reka ili potok širine ispod 5 m.
- 137 0:2 Kanal ili jaz širine ispod 5 m.

138

Potok sa strmim obalama samo
u ravničastom zemljištu
(broj označava visinu obale u m.
nad vodenom površinom)

139

Jaruga - povremeno sa vodom -
(kod uskih jaruga bez plave
linije)

140

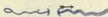
Jaruga u brdovitom i planinskom
zemljištu i u ravnici kad po razmeru
ne može u kartu da stane

141

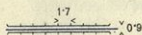
Kanal ili jaz na nasipu

142

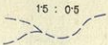
Ponornica

143

Akvadukt

144

Potok i kanal povremeno
sa vodom

c) Stajaće

145

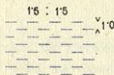

Jezero i bare
Lokve

146

Ribnjak sa ustavama

147

Prohodno močvarno zemljište

148

*Prohodno močvarno zemljište
sa ševarom*

149

Neprohodno močvarno zemljište

150

*Neprohodno močvarno zemljište
sa ševarom*

151

Treset

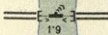
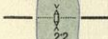
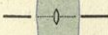

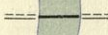
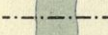
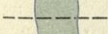
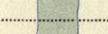
152

Živi pesak

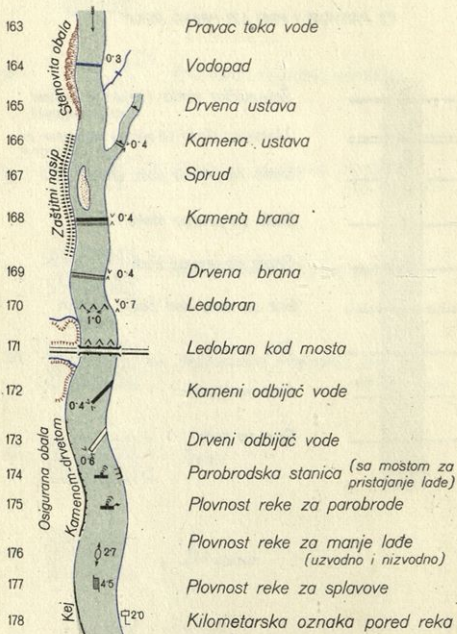
153

Pesak pored reke

F) PREVOZI I PRELAZI PREKO REKA

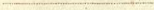

154		<i>Železnička skela (trajekt sa mostom za pristajanje)</i>
155		<i>Motorna skela (ili parna) sa mostom za pristajanje</i>
156		<i>Skela za prevoz kola, stoke i ljudi</i>
157		<i>Skela za prevoz stoke i ljudi</i>
158		<i>Skela za prevoz ljudi</i>
159		<i>Gaz za kola kod boljih kolskih puteva</i>
160		<i>Gaz za kola</i>
161		<i>Gaz za stoku</i>
162		<i>Gaz za ljude</i>

G) DETALJI NA REKAMA

H) PRETSTAVKA RELJEFA ZEMLJIŠTA

1). Izohipse

		0.2	Glavna horizontala
		0.1	Osnovna horizontala
179		30 05	Polu horizontala
			Četvrt horizontala
		20 10	Osminka horizontala (samo za 25000 kartu)

180

2.) Crtice (šrafe - senčаницe)

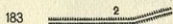
1) NASIPI, JARUGE, STENOVITI OTSECI

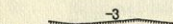
Vrtača (koja se ne može predstaviti horizontalama)

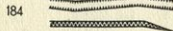
Udolje

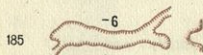
Nasip

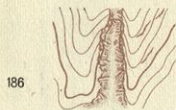
Rov ili usek

Suvi rov dubine do 1 m.

Udubljenje u ravničastom terenu

Jaruga sa strmim stranama
(stene ili zemlja)

Stenoviti otsek

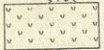
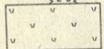
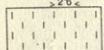
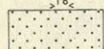
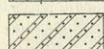
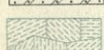

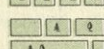
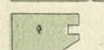

4.) Krš - kras

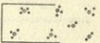

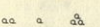
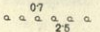
a.) Lako prolazan krš

b.) Teško prolazan krš

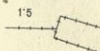
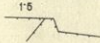
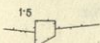
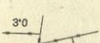

J) KULTURE

- 188 *Njiva*
- 189 *Livada*
- 190 *Pašnjak ili utrina*
- 191 *Hmelj*
- 192 *Vinograd*
- 193 *Vinograd talijanskog tipa*
- 194 *Bašta povrtnjak ili rasadnik*
- 195 *Voćnjak*
- 196 *Park*
- 197 *Uređena šuma sa prosekom*
- 198 *Lisnata šuma - belogorica*
- 199 *Igličasta šuma - crnogorica*

- 200 Makija
- 201 Džbunje sa i bez određenih granica
- 202 Pirinčano polje
- 203 Utrina ili livada sa grupama drveća ili džbunja
- 204 Lako uočljivo i daleko vidljivo drveće (listnato i igličasto)
- 205 Pojedino drveće i grupe drveća
- 206 Red drveća

K) OGRADE

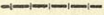
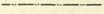
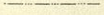

- 207 Zidana ograda ili od naslaganog kamena
- 208 Ograda od dasaka
- 209 Plot ili vrljika
- 210 Ograda od žice
- 211 Živa ograda

L) ZNACI ZA USTANOVE U NASELJU
(crtaju se ispod naziva)

212	 1:0 1:7	Pošta
213	 1:6	Telegraf i telefon
214	 1:6	Telegraf
215	 1:6	Telefon
216	 2:4	Naselje sa električnim osvetljenjem
217	 2:0	Naselje sa plinskim osvetljenjem
218	 1:6 2:3	Sedište oblasti
219	 1:6 2:3	Sedište sreza
220	 0:8 1:3	Lekovita voda za kupanje
221	 1:4	Lekovita voda za piće
222	 1:2	Cisterna

M) GRANICE I GRANIČNI PREDMETI

223	 2:1 : 1:0	Državna granica
-----	---	-----------------

- 224 1:7 : 0:3 *Republička granica*
- 225 2:1 : 0:5 0:3 *Autonomna, pokrajinska i oblasna granica*
- 226 1:0 *Sreska granica*
- 227 1:5 *Granica opštinskog odbora*
- 228 1:2 0:6 *Granična karaula*
- 229 1:0 *Betonski ili kameni granični stub
sa i bez broja*
- 230 1:0 *Drveni granični stub*
- 231 1:2 1:0 0:5 *Granična tabla*
- 232 + 1:2 *Krst kao granični znak
(urezan u stenu)*

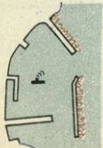
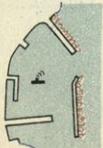
N) ZNACI ZA VISINE I STALNE TAČKE

- 233 1:1 *Nivelmanska tačka*
- 234 1:5 *Astronomska tačka*
- 235 1:5 *Trigonometriska tačka*

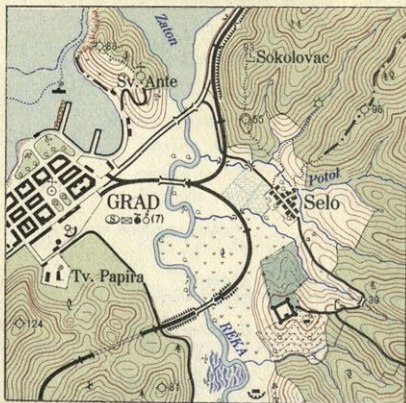
- 236 1·0 ϕ Drvo kao kota *a) na originalu*
b) na karti
- 237 σ 1·0 b 0·6 Kota *a) na originalu*
b) na karti
- 238 1·0 1·4
1·3 Crkva kao trigonometriška tačka
- 239 1·0 1·3 Džamija kao trigonometriška tačka
- 240 1·0 1·2 Sinagoga kao trigonometriška tačka
- 241 234·5 Kapela kao trigonometriška tačka
- 242 89·6 Fabrika kao trigonometriška tačka
- 243 68·5 Mlin-vetrenjača kao trigonometriška tačka
- 244 1234·5 Kula kao trigonometriška tačka

OJ) DETALJI NA MORSKIM OBALAMA I MORU

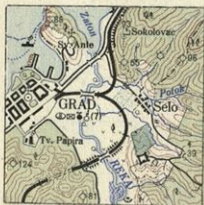
- 245 Izobata od 2 metra
- 246 Izobata od 5 metara
- 247 Izobata od 10 metara
- 248   Greben je stena koja se može pri niskoj vodi da pojavi iznad površine
(broj označuje visinu vode iznad grebena)

- 249 *Sidrište za manje brodove*
- 250 *Sidrište za veće brodove*
- 251 *Zabranjeno sidrište*
- 252 *Zidana oznaka*
- 253 *Stupovi, stupovne konstrukcije*
- 254 *Motke*
- 255 *Označne plutače*
- 256 *Svetleće plutače*
- 257 *Svetionici, svetla uopšte*
- 258 *Stalna morska struja*
Struja plime
Struja oseke
- 259 *Veštačka obala i gatovi za pristajanje.*
Lukobran, valobran.
- 260 *Parobrodska stanica i pristanište*

Za razmer :1:25000

1:50 000

1:100 000

1:200 000

1:500 000

1:1000 000

P) UOBIČAJENI NAZIVI NA JADRAN. PRIMORJU

SKRAĆENJA I OBJAŠNENJA
NAŠIH I STRANIH REČI U UPOTREBI
NA KARTAMA

<i>B.</i>	<i>Bara</i>
<i>Bl.</i>	<i>Blato</i>
<i>Bnr.</i>	<i>Bunar</i>
<i>Br.</i>	<i>Brdo, breg</i>
<i>Cg.</i>	<i>Ciglana</i>
<i>Cntr.</i>	<i>Centrala</i>
<i>Crnr.</i>	<i>Carinarnica</i>
<i>Cr.</i>	<i>Crni-a-o</i>
<i>Crv.</i>	<i>Crven-a-o</i>
<i>Čfl.</i>	<i>Čiflik</i>
<i>Čs.</i>	<i>Česma</i>
<i>Č.</i>	<i>Čuka</i>
<i>D.</i>	<i>Donji-a-e</i>
<i>DD</i>	<i>Državno dobro</i>
<i>DE</i>	<i>Državna ekonomija</i>
<i>Dol.</i>	<i>Dolina</i>
<i>Ek.D.</i>	<i>Ekonomsko dvorište</i>
<i>Fbr.</i>	<i>Fabrika</i>
<i>Fns.Kr.</i>	<i>Finansiska karaula</i>
<i>G.</i>	<i>Gornji-a-e</i>
<i>GE</i>	<i>Gradska ekonomija</i>
<i>Gl.</i>	<i>Glava</i>
<i>Glav.</i>	<i>Glavica</i>
<i>H.</i>	<i>Humka</i>
<i>Hr.</i>	<i>Hrib</i>
<i>Hb.</i>	<i>Hrbet</i>
<i>Izv.</i>	<i>Izvor</i>
<i>Jez.</i>	<i>Jezero</i>
<i>K.</i>	<i>Kosa</i>
<i>Km.</i>	<i>Kamen</i>

<i>Kn.</i>	<i>Kanal</i>
<i>Kr.</i>	<i>Karaula</i>
<i>Klb.</i>	<i>Koliba</i>
<i>Kld.</i>	<i>Kladenac</i>
<i>Koš.</i>	<i>Košara</i>
<i>Ksr.</i>	<i>Kasarna</i>
<i>L.</i>	<i>Luka</i>
<i>M.</i>	<i>Mali-a-o</i>
<i>Mn.</i>	<i>Manastir</i>
<i>Mah.</i>	<i>Mahala</i>
<i>Meh.</i>	<i>Mehana</i>
<i>Mđ.</i>	<i>Mađarski-a-o</i>
<i>Mjr.</i>	<i>Majur</i>
<i>Ml.</i>	<i>Mlin</i>
<i>N.</i>	<i>Novi-a-o</i>
<i>Nm.</i>	<i>Nemački-a-o</i>
<i>NO</i>	<i>Narodni odbor</i>
<i>ONO</i>	<i>Opštinski narodni odbor</i>
<i>O.</i>	<i>Ostrvo</i>
<i>Odj.</i>	<i>Odaja (salaš)</i>
<i>P.</i>	<i>Potok</i>
<i>Pd.</i>	<i>Padina</i>
<i>Pvn.</i>	<i>Pivnica</i>
<i>Pv.</i>	<i>Pivara</i>
<i>Pl.</i>	<i>Planina</i>
<i>Plc.</i>	<i>Planšarica (mlekarnica)</i>
<i>Pr</i>	<i>Prevoj, prelaz, sedlo</i>
<i>Prist.</i>	<i>Pristanište</i>
<i>Pst. (ps.)</i>	<i>Pusta</i>
<i>P.-vo</i>	<i>Poluostrvo</i>
<i>R.</i>	<i>Reka</i>
<i>Sd.</i>	<i>Sedlo, prevoj</i>

<i>SE</i>	<i>Sreska ekonomija</i>
<i>Slv.</i>	<i>Slovenski-a-o</i>
<i>Slš.</i>	<i>Salaš</i>
<i>SNM</i>	<i>Stanica narodne milicije</i>
<i>Sp.</i>	<i>Spodnji-a-e (donji)</i>
<i>Sr.</i>	<i>Srednji-a-e</i>
<i>SRZ</i>	<i>Seljačka radna zadruga</i>
<i>St.</i>	<i>Stari-a-o</i>
<i>Stn.</i>	<i>Stena</i>
<i>Str.</i>	<i>Strana</i>
<i>Strg.</i>	<i>Strugara</i>
<i>Strž.</i>	<i>Stražara</i>
<i>Sv.</i>	<i>Sveti-a-o</i>
<i>Š.</i>	<i>Šuma</i>
<i>Šk.</i>	<i>Škola</i>
<i>Škrb.</i>	<i>Škrbina</i>
<i>Šp.</i>	<i>Špica</i>
<i>Št.</i>	<i>Šent (Sveti)</i>
<i>Tr.</i>	<i>Turski-a-o</i>
<i>Tv.</i>	<i>Tvornica, tovarna</i>
<i>V.</i>	<i>Veliki-a-o</i>
<i>Vdn.</i>	<i>Vodenica</i>
<i>Vs.</i>	<i>Visoki</i>
<i>Vjn.</i>	<i>Vojnički-a-o</i>
<i>Vtrnj.</i>	<i>Vetrenjača</i>
<i>ZD</i>	<i>Zadružni dom</i>
<i>Zg.</i>	<i>Zgornji , gornji</i>
<i>Zl. (Z.)</i>	<i>Zaliv</i>
<i>Zt.</i>	<i>Zaton</i>
<i>Zmk. (Zm.)</i>	<i>Zamak</i>
<i>Ž.St.</i>	<i>Železnička stanica</i>

SKRAĆENJA ITALIJANSKIH REČI

<i>Alb.</i>	<i>Albergo</i>	<i>Gostionica</i>
<i>Abb.^a</i>	<i>Abbazia</i>	<i>Manastir</i>
<i>Acqued</i>	<i>Acquedotto</i>	<i>Vodovod</i>
<i>Appost.</i>	<i>Appostamento</i>	<i>Osmatračnica</i>
<i>B., B.ⁱ</i>	<i>Bosco, Boschi.</i>	<i>Šuma, šume</i>
<i>B.^{ca}</i>	<i>Becca</i>	<i>Vrh</i>
<i>B.^{ca}</i>	<i>Bocca</i>	<i>Zaliv (ulaz)</i>
<i>Berg.^a</i>	<i>Bergeria</i>	<i>Pastirska kuća</i>
<i>B.^{go}</i>	<i>Borgo</i>	<i>Varošica (kuće pored puta)</i>
<i>C.</i>	<i>Capo</i>	<i>Glava</i>
<i>C.</i>	<i>Casa</i>	<i>Kuća</i>
<i>Ce</i>	<i>Casale</i>	<i>Zaseok</i>
<i>C. di Cac.</i>	<i>Casa di Caccia</i>	<i>Lovačka kuća</i>
<i>C.^{ra} C.^{re}</i>	<i>Casera, e</i>	<i>Planinska kuća</i>
<i>Cas.^{mb}</i>	<i>Caserma</i>	<i>Kasarna</i>
<i>C.^{na}</i>	<i>Cascina</i>	<i>Planinsko krovništvo</i>
<i>C.^{to}</i>	<i>Casotto</i>	<i>Kućica, stražarnica</i>
<i>Can.</i>	<i>Canale</i>	<i>Dolina</i>
<i>Can.^{le} (C.^{le})</i>	<i>Canale</i>	<i>Kanal</i>
<i>Cant.^{re}</i>	<i>Cantiere</i>	<i>Brodogradilište</i>
<i>Cant.^{ra}</i>	<i>Cantoniera</i>	<i>Putareva kuća</i>
<i>Cap.^{na}</i>	<i>Capanna</i>	<i>Koliba</i>
<i>Capp.ⁱ</i>	<i>Cappuccini</i>	<i>Manastir</i>
<i>Cart.</i>	<i>Cartiera</i>	<i>Tvornica hartije</i>
<i>Casca</i>	<i>Cascata</i>	<i>Vodopad</i>
<i>Cast.</i>	<i>Castello</i>	<i>Zamak</i>
<i>C.^{vo}</i>	<i>Cavo</i>	<i>Rupa (jama)</i>
<i>C.^{ma}</i>	<i>Cima</i>	<i>Vrh</i>
<i>Cimit.</i>	<i>Cimitero</i>	<i>Groblje</i>

<i>C.le</i>	<i>Cole</i>	<i>Brežuljak</i>
<i>C.ba</i>	<i>Comba</i>	<i>Klisura</i>
<i>Com.le</i>	<i>Comunale</i>	<i>Opštinski</i>
<i>Conv.to</i>	<i>Convento</i>	<i>Manastir</i>
<i>C.no</i>	<i>Corno</i>	<i>Rog.vrh</i>
<i>C.te</i>	<i>Corte</i>	<i>Salaš</i>
<i>C.sta</i>	<i>Costa</i>	<i>Obala</i>
<i>Cotono</i>	<i>Cotonificio</i>	<i>Predionica</i>
<i>Cont.a</i>	<i>Contrada</i>	<i>Lokalni put</i>
<i>C.ta</i>	<i>Cresta</i>	<i>Greben</i>
<i>Dep.to</i>	<i>Deposito</i>	<i>Magazin</i>
<i>Dog.a</i>	<i>Dogana</i>	<i>Carinarnica</i>
<i>d. so.</i>	<i>di sotto</i>	<i>Donji</i>
<i>d. sp.</i>	<i>di sopra</i>	<i>Gornji</i>
<i>F.</i>	<i>Fiume</i>	<i>Reka</i>
<i>F.cho</i>	<i>Fabbriche</i>	<i>Tvornice</i>
<i>Fatt.a</i>	<i>Fattoria</i>	<i>Majur (salaš)</i>
<i>Frm. F.ta</i>	<i>Fermata</i>	<i>Železnička st.</i>
<i>Fer.ra</i>	<i>Ferriera</i>	<i>Topionica, železara</i>
<i>F.do</i>	<i>Feudo Fondo</i>	<i>Feudalno dobro</i>
<i>Fil.da</i>	<i>Filanda</i>	<i>Predionica</i>
<i>F.ce</i>	<i>Foce</i>	<i>Ušće</i>
<i>For.a</i>	<i>Foresta</i>	<i>Šuma</i>
<i>Forc.</i>	<i>Forcella</i>	<i>Usečeno sedlo (prevoj)</i>
<i>Forc.la</i>	<i>Forcola</i>	<i>Široko sedlo</i>
<i>Forn.ce</i>	<i>Fornace</i>	<i>Visoka peć (ciglana)</i>
<i>F.za</i>	<i>Fortezza</i>	<i>Tvrđava</i>
<i>F.te Font.</i>	<i>Fonte</i>	<i>Česma, izvor</i>
<i>F.o F.so</i>	<i>Fosso, Fossa</i>	<i>Jaruga, rov</i>

<i>Funic.</i>	<i>Funicolare</i>	<i>Žičana železnica</i>
<i>Gall.^a</i>	<i>Galleria</i>	<i>Tunel</i>
<i>Gh.^{io}</i>	<i>Ghiacciaio</i>	<i>Lednik</i>
<i>G.de Gr.</i>	<i>Grande</i>	<i>Veliki</i>
<i>G.ta</i>	<i>Grotta</i>	<i>Pećina</i>
<i>Inf.^e</i>	<i>Inferiore</i>	<i>Donji</i>
<i>Idrot.</i>	<i>Idroterapico</i>	<i>Lekovit (-a banja)</i>
<i>I.</i>	<i>Isola</i>	<i>Ostrvo</i>
<i>L. Li. L.ⁱ</i>	<i>Lago, Laghi</i>	<i>Jezero-a</i>
<i>Ms.</i>	<i>Maso</i>	<i>Kuća</i>
<i>Mass.^a</i>	<i>Masseria</i>	<i>Majur</i>
<i>Magg.</i>	<i>Maggiore</i>	<i>Veliki</i>
<i>M.o</i>	<i>Molino</i>	<i>Mlin</i>
<i>M.ga</i>	<i>Malga</i>	<i>Planinsko sklonište</i>
<i>Mz.</i>	<i>Mezzo</i>	<i>Srednji</i>
<i>Mer.^{le}</i>	<i>Meridionale</i>	<i>Južni</i>
<i>Min.</i>	<i>Minore</i>	<i>Mali</i>
<i>M.gna</i>	<i>Montagna</i>	<i>Planina</i>
<i>Munic.</i>	<i>Municipio</i>	<i>Opština</i>
<i>Min.ra</i>	<i>Miniera</i>	<i>Rudnik</i>
<i>Mt. M.</i>	<i>Monte</i>	<i>Planina</i>
<i>Navigl.</i>	<i>Noviglio</i>	<i>Plovni kanal</i>
<i>Nev.</i>	<i>Nevaio</i>	<i>Snežanik</i>
<i>N.vo</i>	<i>Nuovo</i>	<i>Novi</i>
<i>Off.</i>	<i>Officina</i>	<i>Radionica</i>
<i>Osp.</i>	<i>Ospizio</i>	<i>Hotel, gostionica</i>
<i>Osp.^e</i>	<i>Ospedale</i>	<i>Bolnica</i>
<i>Ost.</i>	<i>Osteria</i>	<i>Gostionica</i>

<i>Parr.a</i>	<i>Parrocchia</i>	<i>Parohija</i>
<i>Pal.zo</i>	<i>Palazzo</i>	<i>Palata</i>
<i>Pal.de</i>	<i>Palude</i>	<i>Močvara</i>
<i>P.</i>	<i>Passo</i>	<i>Prelaz</i>
<i>P.</i>	<i>Perenne</i>	<i>Stalan</i>
<i>P.no</i>	<i>Piano</i>	<i>Ravan</i>
<i>Pil.</i>	<i>Pilone</i>	<i>Religiozni znak</i>
<i>Pic.</i>	<i>Piccolo</i>	<i>Mali</i>
<i>Piz. P.zo</i>	<i>Pizzo</i>	<i>Vrh</i>
<i>Pod.e</i>	<i>Podere</i>	<i>Poljsko dobro</i>
<i>P.gio</i>	<i>Poggio</i>	<i>Uzvišica</i>
<i>P.lla</i>	<i>Portella</i>	<i>Vrata</i>
<i>Polv.a</i>	<i>Polveriera</i>	<i>Barutana</i>
<i>P.zo</i>	<i>Pozzo</i>	<i>Bunar</i>
<i>P.ta Pt.</i>	<i>Punta</i>	<i>Rt, Vrh</i>
<i>P.r</i>	<i>Pra, Prato</i>	<i>Travnjak</i>
<i>Pro.</i>	<i>Promontorio</i>	<i>Rt, Predgorje</i>
<i>P.t P.to</i>	<i>Porto</i>	<i>Pristanište, luka</i>
<i>P.t P.te</i>	<i>Ponte</i>	<i>Most</i>
<i>Raff.a</i>	<i>Raffineria</i>	<i>Rafinerija</i>
<i>Ris.a</i>	<i>Risaia</i>	<i>Pirinčano p.</i>
<i>Ric.o</i>	<i>Ricovero</i>	<i>Planinsko sklon.</i>
<i>Rif.o</i>	<i>Rifugio</i>	<i>Planinsko sklon.</i>
<i>R.</i>	<i>Rio</i>	<i>Potok</i>
<i>R.e</i>	<i>Riviere.</i>	<i>Reka</i>
<i>R.ca</i>	<i>Rocca</i>	<i>Stena</i>
<i>R. Rov.</i>	<i>Rovina</i>	<i>Razvalina</i>
<i>R.gia</i>	<i>Roggia</i>	<i>Jaruga, rovina</i>
<i>Romit.</i>	<i>Romitorio</i>	<i>Pustinjak</i>

<i>Rud.</i>	<i>Ruderi</i>	<i>Ruševina</i>
<i>S. San.</i>	<i>Santo</i>	<i>Sveti</i>
<i>Sc.</i>	<i>Scoglio</i>	<i>Školj, hrid</i>
<i>Segh.</i>	<i>Segheria</i>	<i>Pilana</i>
<i>S.la</i>	<i>Sella</i>	<i>Sedlo</i>
<i>S.va</i>	<i>Selva</i>	<i>Šuma</i>
<i>Sep.</i>	<i>Sepolcro</i>	<i>Grob</i>
<i>Setif.o</i>	<i>Setificio</i>	<i>Svilara</i>
<i>Sobb.</i>	<i>Sobborgo</i>	<i>Predgrađe</i>
<i>Sorg.te</i>	<i>Sorgente</i>	<i>Izvor, vrelo</i>
<i>Sot.o</i>	<i>Sotto</i>	<i>Ispod</i>
<i>Sp.gia</i>	<i>Spiaggia</i>	<i>Plaža</i>
<i>Sc.o</i>	<i>Scolo</i>	<i>Odliv</i>
<i>Stab.</i>	<i>Stabilimento</i>	<i>Postrojenje</i>
<i>Staz.e</i>	<i>Stazione</i>	<i>Železnička st.</i>
<i>S.gno</i>	<i>Stagno</i>	<i>Bara</i>
<i>Stav.</i>	<i>Stavolo</i>	<i>Senjak na planin. zaravni</i>
<i>St.la</i>	<i>Stalla</i>	<i>Staja</i>
<i>Sec.</i>	<i>Secca</i>	<i>Pličak</i>
<i>S. S.</i>	<i>Strada Statale</i>	<i>Državna cesta</i>
<i>s.</i>	<i>sul, sui</i>	<i>nad, iznad</i>
<i>Sup.</i>	<i>Superiore</i>	<i>Gornji</i>
<i>T., Trt.</i>	<i>Torrente</i>	<i>Bujica</i>
<i>T.ta</i>	<i>Tenuta</i>	<i>Poljsko dobro</i>
<i>T.ta</i>	<i>Testa</i>	<i>Glava, vrh</i>
<i>T.edesco</i>	<i>Tedesco</i>	<i>Nemački</i>
<i>T.onn</i>	<i>Tonnara</i>	<i>Ribolov</i>
<i>Trinc.</i>	<i>Trinceramento</i>	<i>Rov</i>
<i>T.re</i>	<i>Torre</i>	<i>Toranj</i>

<i>V.ne</i>	<i>Vallone (Valle)</i>	<i>Zaliv</i>
<i>V.</i>	<i>Vallone, (Valle)</i>	<i>Dolina</i>
<i>Vecc.o</i>	<i>Vecchio</i>	<i>Stari</i>
<i>Vedr.</i>	<i>Vedretta</i>	<i>Lednik</i>
<i>V.ta</i>	<i>Vetta</i>	<i>Vrh</i>
<i>V.</i>	<i>Via</i>	<i>Ulica</i>
<i>V.a</i>	<i>Vigna</i>	<i>Vinograd</i>
<i>V.la</i>	<i>Villa</i>	<i>Majur</i>

SKRAĆENJA NEMAČKIH REČI

<i>A</i>	<i>Alp, Alpe</i>	<i>Alpe</i>
<i>Abl.</i>	<i>Ablage</i>	<i>Terasa</i>
<i>Adl.</i>	<i>Adlig</i>	<i>Plemeniti</i>
<i>Anst.</i>	<i>Anstalt</i>	<i>Zavod</i>
<i>A. T.</i>	<i>Aussichtsturm</i>	<i>Kula za razgledanje</i>
<i>B. a.</i>	<i>Badeanstalt</i>	<i>Banja, kupatilo</i>
<i>B., -bch</i>	<i>Bach, -bach</i>	<i>Potok</i>
<i>-bg.</i>	<i>-burg</i>	<i>-grad (zamak) *</i>

* Skraćenja označena zvezdicom odnose se na nazive nemačkih naseljenih mesta (t. j. njihov završetak reči) te se nemogu prevesti na naš jezik.

Bäerl.	Bäuerlich	Seljački
Bew. M.	Bewässerungsmühle	Dolap
Bf.	Bahnhof	Željeznička stanica
Bb.	Brantweinbrennerei	Fabrika alkohola
Bge., -Bg.	Berg, Berg, -berg	Brda, Brdo, -brdo
Bgw.	Bergwerk	Rudnik
Bgr. Pl.	Begräbnisplatz für Nichtchristen	Nehrišćan. groblje
Blst.	Blockstation	Blok-stanica
Brk.	Braunkohle	Mrki ugalj
Bk.	Brücke	Most
Bhm.	Böhmisch	Češki
Br.	Brunnen	Bunar
Brn.	Brennerei	Pecara
B. W.	Bahnwärter	Čuvar pruge
Btt.	Batterie	Baterija
Chs. } Ch. Hs. }	Chausseehaus	Putareva kuća
D. A.	Dampferanlegestelle	Prilstanište
Denkm,	Denkmal	Spomenik
Denkst.	Denkstein	Spomen-kamen
-dgn	-dingen	*
D. M.	Dampfmühle	Parni mlin
Dom.	Domäne	Državno dobro
Dtsch.	Deutsch	Ncmački
Df., -dj	Dorf, -dorf	Selo, -selo
D. W.	Dammwärter	Nadzornik nasipa
E. F.	Eisenbahnfähre	Železnička skela
E. St.	Eisenbahnstation	Železnička stanica
ehem.	ehemalig	bivši, nekadašnji

<i>Ehr. Fdhf.</i>	<i>Ehrenfriedhof</i>	<i>Počasno groblje</i>
<i>El. W.</i>	<i>Elektrizitätswerk</i>	<i>Električna eentrala</i>
<i>Entw. M.</i>	<i>Entwässerungsmühle</i>	<i>Dolap za odvodnjav</i>
<i>Erbgr.</i>	<i>Erbgrabnis</i>	<i>Porodična grobniča</i>
<i>Err. Block</i>	<i>Erratischer Blok</i>	<i>Eratična stena</i>
<i>Exerz. Pl.</i>	<i>Exerzierplatz</i>	<i>Egzercirište</i>
<i>Fd., -fd</i>	<i>Feld, -feld</i>	<i>Polje, -polje</i>
<i>Fbr.</i>	<i>Fabrik</i>	<i>Fabrika</i>
<i>F.</i>	<i>Fähre</i>	<i>Skela</i>
<i>Flugh.</i>	<i>Flughafen</i>	<i>Uzletište</i>
<i>F.</i>	<i>Försterei</i>	<i>Šumareva kuća</i>
<i>Fl.</i>	<i>Fluss</i>	<i>Reka</i>
<i>-flkn.</i>	<i>-flecken</i>	<i>*</i>
<i>Fnzw. -H.</i>	<i>Finanzwachhaus</i>	<i>Finans. stražara</i>
<i>Fr.</i>	<i>Ferner</i>	<i>Lednik, glečer</i>
<i>Fdhf.</i>	<i>Friedhof</i>	<i>Groblje</i>
<i>F. St.</i>	<i>Funkstelle</i>	<i>Stanica za bežičnu telegrafiju</i>
<i>F. T.</i>	<i>Funkturm (über 60 m)</i>	<i>Toranj za bežičnu telegraf. (pr. 60 m)</i>
<i>Ft.</i>	<i>Fort</i>	<i>Utvrđenje, for</i>
<i>Ft.</i>	<i>Furt</i>	<i>Gaz</i>
<i>G., Gb.</i>	<i>Gebirge</i>	<i>Planina</i>
<i>Gl.</i>	<i>Gletscher</i>	<i>Lednik, glečer</i>
<i>Gmd.</i>	<i>Gemeinde</i>	<i>Opština</i>
<i>-gn</i>	<i>-ingen</i>	<i>*</i>
<i>Gnd.</i>	<i>Gendarmerie</i>	<i>Žandarmerija</i>
<i>Gr.</i>	<i>Graben</i>	<i>Rov, jarak</i>
<i>Gr.</i>	<i>Gross</i>	<i>Veliki</i>
<i>Grd.</i>	<i>Grund</i>	<i>Zemlja, imanje</i>
<i>H.</i>	<i>Hütte</i>	<i>Koliba, kuća</i>

Hbf.	Hauptbahnhof	Glav. željez. stanica
-hfn	-hofen	-dvor *
-hm	-heim	-dvor, -dom *
Hp.	Haltepunkt	Stajalište
Hs., -hs -hsn	Haus, -haus, -hausen	Kuća, -kuće *
Htr.	Hinter	Zadnji
Hhl.	Höhle	Pećina
Hgh.	Hegerhaus	Kuća čuvara lova
H. H.	Herrenhaus	Gospodska kuća
-hn	-hain	*
Hl.	Heilig	Sveti
H.	Horn	Čuka, rog
H.	Hoch, Hoher, Höhe	Visok
H. O.	Hochofen	Visoka peć
Hügelgr.	Hügelgrab	Mogila
Hünenst.	Hünenstein	Divovski grob
I.	Insel	Ostrvo
Jagdh.	Jagdhaus, Jagdhütte	Lovačka kuća
J.	Joch	Prevoj, prelaz, sedlo
Jg. Hb.	Jugendherberge	Sklonište za mladež
(K.)	Kirche (weithin sichtbar)	Crkva (daleko vidljiva)
K.	Kopf	Glava
Kan.	Kanal	Kanal
Kas., Ksr.	Kaserne	Kasarna
K. D.	Kulturgeschichtliches Denkmal	Kulturno-istoriski spomenik
K. B.	Kalvarien Berg	Kalvarija
K. F.	Kahnfähre	Skela — čamac
Kg.	Kogel	Čuka, vrh
Kgr.	Kiesgrube	Majdan šljunka
-kchn	-kirchen	-crkva *

<i>Khf.</i>	<i>Kirchhof</i>	<i>Crkveni dvor (porta)</i>
<i>Kl.</i>	<i>Klein</i>	<i>Mali</i>
<i>Klbf.</i>	<i>Kleinbanhof</i>	<i>Mala željez. stanica</i>
<i>Kls.</i>	<i>Kloster</i>	<i>Manastir</i>
<i>K. O.</i>	<i>Kalkofen</i>	<i>Krečana</i>
<i>Kol.</i>	<i>Kolonie</i>	<i>Kolonija</i>
<i>Kap., Kpl.</i>	<i>Kapelle</i>	<i>Kapela</i>
<i>Kord, P.</i>	<i>Kordonposten</i>	<i>Kordonska straža</i>
<i>Kp.</i>	<i>Koppe, Kuppe</i>	<i>Vrh čuvik</i>
<i>Kr.</i>	<i>Krug</i>	<i>Krčma, mehana</i>
<i>Kr.</i>	<i>Kar</i>	<i>Šiljak</i>
<i>Krhs.</i>	<i>Krankenhaus</i>	<i>Bolnica</i>
<i>Ks.</i>	<i>Kees</i>	<i>Lednik</i>
<i>Kurhs</i>	<i>Kurhaus</i>	<i>Lečilište</i>
<i>-lbn</i>	<i>-leben</i>	*
<i>Lgr.</i>	<i>Lehmgrube</i>	<i>Majdan ilov. (gline)</i>
<i>L. M.</i>	<i>Lohmühle</i>	<i>Mlin za izradu biljnog štavila</i>
<i>-lg. (lgn)</i>	<i>-ling (lingen)</i>	*
<i>Lpl.</i>	<i>Ladeplatz</i>	<i>Prostor za utovar</i>
<i>Lst.</i>	<i>Ladestelle</i>	<i>Mesto za utovar</i>
<i>(M.)</i>	<i>Mühle</i>	<i>Mlin</i>
<i>Mag.</i>	<i>Magazin</i>	<i>Magacin, stovarište</i>
<i>Mhr.</i>	<i>Mährisch</i>	<i>Moravski</i>
<i>Mlst,</i>	<i>Meilenstein</i>	<i>Miljokaz</i>
<i>Mlt., Mil.</i>	<i>Militärisch</i>	<i>Vojnički</i>
<i>Mgr.</i>	<i>Mergelgrube</i>	<i>Majdan lapora</i>
<i>Mkt.</i>	<i>Markt</i>	<i>-Trg</i>
<i>Mttl., Ml.</i>	<i>Mittel</i>	<i>Srednji</i>
<i>Molk.</i>	<i>Molkerei</i>	<i>Mlekara</i>
<i>Mus.</i>	<i>Museum</i>	<i>Muzej</i>

N. D.	Naturdenkmal	Prirodni spomenik
N. S. G.	Naturschutzgebiet	Zaštićena priroda (nacionalni park)
Ndr.	Nieder	Donji
Obr., O. Ob.	Ober	Gornji
O. F.	Oberförsterei	Nadšumareva kuća
O. M.	Ölmühle	Mlin za ulje
P.	Pass	Prevoj
P.	Pegel	Vodomer
Pap. M.	Papiermühle	Mlin za hartiju
Pav.	Pavillon	Paviljon
P. F.	Personenfähre	Skela za ljude
Pl.	Platz	Mesto, tržište
P. Mgz.	Pulvermagazin	Barutni magacin
Poln.	Polnisch	Poljski
Per., p.	Periodisch	Periodično
Pr.	Preussisch	Pruski
Pvhs.	Pulverhaus	Barutana
Pumpw.	Pumpwerk	Crpka
Qu., Q.	Quelle	Izvor, vrelo
R.	Ruine	Razvalina
Rbf.	Reichsbahnhof	Držav. želj. stanica
-rte.	-reute	*
-rth.	-reuth	*
Rus.	Russisch	Ruski
(S.)	Schornstein (weithin sichtbar)	Dimnjak, odžak (daleko vidljiv)
S.	See	Jezero
S. St.	Sankt	Sveti
Sgr.	Sandgrube	Majdan peska
Sch.	Scheune	Hambar, koš

<i>Sch.</i>	<i>Scharte</i>	<i>Šiljak, zub</i>
<i>Schiesst.</i>	<i>Schiesstätte</i>	<i>Strelišče</i>
<i>Schiesst.</i>	<i>Schiesstand</i>	<i>Streljačko mesto</i>
<i>Schls.</i>	<i>Schloss</i>	<i>Grad, zamak</i>
<i>Schlf. M.</i>	<i>Schleifmühle</i>	<i>Mlin za brušenje</i>
<i>Schlse.</i>	<i>Schleuse</i>	<i>Brana, ustava</i>
<i>S. H.</i>	<i>Sennhütte</i>	<i>Bačija, koliba</i>
<i>Schp.</i>	<i>Schuppe</i>	<i>Pojata, šupa</i>
<i>-sg, (sgn)</i>	<i>-sing (singen)</i>	<i>*</i>
<i>Soldgr.</i>	<i>Soldatengrab</i>	<i>Vojnički grob</i>
<i>Sp.</i>	<i>Spitze</i>	<i>Vrh</i>
<i>Sportpl.</i>	<i>Sportplatz</i>	<i>Sportsko igrališče</i>
<i>St.</i>	<i>Stall</i>	<i>Konjušnica</i>
<i>Staatl.</i>	<i>Staatlich</i>	<i>Državni</i>
<i>St., -stn.</i>	<i>Stein, -stein</i>	<i>Kamen -kamen</i>
<i>Stl.</i>	<i>Sattel</i>	<i>Sedlo</i>
<i>ST.</i>	<i>Strom</i>	<i>Reka</i>
<i>St. Br.</i>	<i>Steinbruch</i>	<i>Majdan kamena</i>
<i>Steingr.</i>	<i>Steingrab</i>	<i>Kameni grob</i>
<i>Stk.</i>	<i>Steinkohle</i>	<i>Kameni ugalj</i>
<i>Stsbf.</i>	<i>Staatsbahnhof</i>	<i>Drž. željez. stanica</i>
<i>-sttn.</i>	<i>-stetten</i>	<i>*</i>
<i>S. W.</i>	<i>Sägewerk (elektrisch oder Dampf)</i>	<i>Pilana (električna ili parna)</i>
<i>T. O.</i>	<i>Teerofen</i>	<i>Katrandžinica</i>
<i>T.</i>	<i>Teich</i>	<i>Ribnjak</i>
<i>T.</i>	<i>Tal</i>	<i>Dolina</i>
<i>T.</i>	<i>Turm</i>	<i>Kula</i>
<i>-tg.</i>	<i>-ting</i>	<i>*</i>
<i>T. W.</i>	<i>Turmwärter</i>	<i>Čuvar kule</i>
<i>Trk.</i>	<i>Türkisch</i>	<i>Turski</i>

<i>U., Unt.</i>	<i>Unter</i>	<i>Donji</i>
<i>U.</i>	<i>Umformer</i>	<i>Transformator</i>
<i>Ung.</i>	<i>Ungarisch</i>	<i>Mađarski</i>
<i>Urspr.</i>	<i>Ursprung</i>	<i>Izvor</i>
<i>Vdr., V.</i>	<i>Vorder</i>	<i>Prednji</i>
<i>Vla.</i>	<i>Villa</i>	<i>Vila</i>
<i>Vw.</i>	<i>Vorwerk</i>	<i>Salaš, polj. dobro</i>
<i>W., -wde</i>	<i>Wald -walde</i>	<i>Šuma, gora, -gora*</i>
<i>W.</i>	<i>Warte</i>	<i>Osmatračnica</i>
<i>Wal.</i>	<i>Walachisch</i>	<i>Vlaški</i>
<i>Wlr., -wlr.</i>	<i>Weiler, -weiler</i>	<i>Zaselak, seoce*</i>
<i>Wasserw.</i>	<i>Wasserwerk</i>	<i>Vodovod</i>
<i>Wbh.</i>	<i>Wasserbehälter</i>	<i>Rezervoar za vodu</i>
<i>-wdn.</i>	<i>-winden</i>	<i>*</i>
<i>W. F.</i>	<i>Wagenfähre</i>	<i>Skela za kola</i>
<i>Whr.</i>	<i>Weiher</i>	<i>Ribnjak</i>
<i>Whs.</i>	<i>Wirtshaus</i>	<i>Krčma, mehana</i>
<i>Wltg.</i>	<i>Wasserleitung</i>	<i>Vodovod</i>
<i>W. T.</i>	<i>Wasserturm</i>	<i>Rezervoar za vodu u vidu kule</i>
<i>W. W.</i>	<i>Waldwärter</i>	<i>Lugar, šumar</i>
<i>Ws.</i>	<i>Wiese</i>	<i>Livada</i>
<i>Zgl.</i>	<i>Ziegelei</i>	<i>Cigлана</i>
<i>Zollhs.</i>	<i>Zollhaus</i>	<i>Carinarnica</i>

* Skraćenja označena zvezdicom odnose se na nazive nemačkih naseljenih mesta (t. j. njihov završetak reči) te se nemogu prevesti na naš jezik.

SKRAĆENJA MADŽARSKIH REČI

A.	Alsó-	Donji
abl.	(torony-) ablak	Prozor na tornju
ak.	akna	Okno, rov
Anys.-	Aranyos-	Zlatan
à	àrok	Jarak
All.	Allami	Državni
b.	bérc	Vrh, glavica, greben
Borp.	Borpincék	Vinski podrum
cs.	csücs, (torony-) csücs	Vrh, čuka, vrh tornja
Csöszh.	Csöszház	Kuća čuvara
Csr.	Csárda	Mehana
Cstn, csat.	Csatorna	Kanal
Csend.	Csendör	Žandarm
Duzg.	Duzzastógát	Duna
e.	erdő	Šuma
Er	Ér	Jarak (široki)
—	Erdésház	Šumska kuća
F.-	Felső-	Gornji
Fh.-	Fehér-	Beli
Fk.	Fekete-	Crni
Földm.	Földmívelési	Zemljoradnički
Fl.	Folyó	Reka
Fúrottk.	Fúrottkút	Arterski bunar
Gazd.	Gazdasági	Privredni
Gátörh.	Gátörház	Stražar. za nasipe
gb.	(torony-) gomb	Jabuka, kug. na tor.
Gyal.	Gyalogsági	Pešački
Gytér.	Gyakorlòter	Egzercirište
h.	hegy	Gora, breg

<i>Hang.</i>	<i>Hangàr</i>	<i>Hangar</i>
<i>hg., hgys.</i>	<i>hegység</i>	<i>Gorje</i>
<i>Ház</i>	<i>Ház</i>	<i>Zgrada (kuća)</i>
<i>Hód.</i>	<i>Hòdaja</i>	<i>Poljsko imanje sa kućom (salaš)</i>
<i>hlm.</i>	<i>halom</i>	<i>Brežuljak, glavica</i>
<i>Horv.-</i>	<i>Horvát-</i>	<i>Hrvatski</i>
<i>Hös. eml.</i>	<i>Hösök emléke</i>	<i>Spomenik junaka</i>
<i>Hrend.</i>	<i>Határrendörség</i>	<i>Granična policija</i>
<i>hs.</i>	<i>havas</i>	<i>Snežni</i>
—	<i>Idönkint száraz</i>	<i>Povremeno suvo</i>
—	<i>Idönkint nedves</i>	<i>Povr. pod vodom</i>
<i>int.</i>	<i>intézet</i>	<i>Ustanova</i>
<i>Isk.</i>	<i>Iskola</i>	<i>Škola</i>
<i>Juh.</i>	<i>Juhakol</i>	<i>Tor, obor</i>
<i>Juhszt.</i>	<i>Juhászat</i>	<i>Ovčarstvo</i>
<i>K.</i>	<i>Kis</i>	<i>Mali</i>
<i>Kat.</i>	<i>Katonai</i>	<i>Vojnički</i>
<i>Kàlv. h.</i>	<i>Kàlvaria hegy</i>	<i>Kalvarija</i>
<i>Kàp.</i>	<i>Kapolna</i>	<i>Kapelica</i>
<i>K.</i>	<i>Kút</i>	<i>Bunar</i>
<i>Kcs.</i>	<i>Kocsa</i>	<i>Gostiona</i>
<i>Ker.</i>	<i>Kerület</i>	<i>Srez, okrug, predeo</i>
<i>Kny</i>	<i>Kunyhò</i>	<i>Koliba, daščara</i>
<i>Közs.</i>	<i>Községi</i>	<i>Opštin. zajednički</i>
<i>Kp.-</i>	<i>Közép-</i>	<i>Srednji</i>
<i>Kszt.</i>	<i>Kereszt, (torony-) kereszt</i>	<i>Krst, krst na tornju</i>
<i>Lakt.</i>	<i>Laktanya</i>	<i>Kasarna</i>
<i>Lov.</i>	<i>Lovassági</i>	<i>Lovački</i>

<i>Lszr.</i>	<i>Lövöszer</i>	<i>Municija</i>
<i>Löv</i>	<i>Lövölde, lövötér</i>	<i>Strelište</i>
<i>m.</i>	<i>malom</i>	<i>Mlin</i>
<i>Mgazd.</i>	<i>Mezőgazdasági</i>	<i>Gospodarski</i>
<i>Mgy.-</i>	<i>Magyar-</i>	<i>Mađarski</i>
<i>mjr.</i>	<i>major</i>	<i>majur, salaš</i>
<i>Mg.-</i>	<i>Magas-</i>	<i>Visok</i>
<i>N.-</i>	<i>Nagy-</i>	<i>Veliki</i>
<i>Nem.</i>	<i>Nemet-</i>	<i>Nemački</i>
<i>ny.</i>	<i>nyereg</i>	<i>Sedlo</i>
<i>ó</i>	<i>ò</i>	<i>Stari</i>
<i>Ol.-</i>	<i>Oláh-</i>	<i>Vlaški, rumunski</i>
<i>Örh.</i>	<i>Örház</i>	<i>Čuvareva kuća</i>
<i>p.</i>	<i>patak</i>	<i>Potok</i>
<i>psz.</i>	<i>puszta</i>	<i>Pusta, ledina</i>
<i>Pdm., Pr.</i>	<i>Prädium</i>	<i>Imanje</i>
<i>Pührh.</i>	<i>Pénzügyörház</i>	<i>Finansiska kasarna</i>
<i>Reptér.</i>	<i>Repülötér</i>	<i>Uzlet. vazduh. pri-</i>
<i>rkr.</i>	<i>raktár</i>	<i>Magacin [stanište</i>
<i>Sörgy.</i>	<i>Sörgyár</i>	<i>Pivara</i>
<i>sz.</i>	<i>szoroz</i>	<i>Tesan, uzan</i>
<i>Szerb.</i>	<i>Szerbül</i>	<i>Srpski</i>
<i>Szig.</i>	<i>Sziget</i>	<i>Ostrvo</i>
<i>Szeszf.</i>	<i>Szeszfözö</i>	<i>Pecara</i>
<i>Szeszgy.</i>	<i>Szeszgyar</i>	<i>Fabrika alkohola</i>
<i>szl.</i>	<i>szállás</i>	<i>Salaš, konačište</i>
<i>Szt.-</i>	<i>Szent-</i>	<i>Sveti</i>
<i>t.</i>	<i>telő</i>	<i>Glava, vrh</i>
<i>tr.</i>	<i>táró</i>	<i>Magacin</i>

<i>Tav.</i>	<i>Tavak</i>	<i>Bara, jezero</i>
<i>tp.</i>	<i>telep</i>	<i>Naselje</i>
<i>tny.</i>	<i>tanya</i>	<i>Majur, prenočište</i>
<i>tor.</i>	<i>torony</i>	<i>Toranj</i>
<i>Tüz.</i>	<i>Tüzérségi</i>	<i>Artiljeriski</i>
<i>Tót.</i>	<i>Tót</i>	<i>Slovački</i>
<i>Uj</i>	<i>Uj</i>	<i>Novi</i>
<i>Urad.</i>	<i>Uradalmi</i>	<i>Gospoštinski</i>
<i>Utk.</i>	<i>Utkaparóház</i>	<i>Putareva kuća</i>
<i>V. a.</i>	<i>Vasuti állomás</i>	<i>Železnička stanica</i>
<i>V. m.</i>	<i>Vasutj megáló</i>	<i>Železnička postaja</i>
<i>v., vgy.</i>	<i>völgy</i>	<i>Dolina, uvala</i>
<i>Vkny.</i>	<i>Vadàskunyhò</i>	<i>Lovačka koliba</i>
<i>Zs.</i>	<i>Zsilip</i>	<i>Brana, ustava</i>

SKRAĆENJA RUMUNSKIH REČI

—	<i>Adâne</i>	<i>Dubok</i>
—	<i>Apa</i>	<i>Voda</i>
—	<i>Apus</i>	<i>Zapad</i>
<i>A.</i>	<i>Punct astronomic</i>	<i>Astronomska tačka</i>
<i>B.</i>	<i>Balta</i>	<i>Močvara</i>
—	<i>Baragan</i>	<i>Stepa, pustara</i>
—	<i>Batrân</i>	<i>Stari</i>

—	<i>Cale</i>	<i>Put, staza</i>
—	<i>Cale ferata</i>	<i>Željeznica</i>
—	<i>Camp</i>	<i>Polje</i>
—	<i>Cârciuma</i>	<i>Gostiona</i>
<i>Con.</i>	<i>Conac</i>	<i>Salaš</i>
—	<i>Colina</i>	<i>Brdo</i>
—	<i>Crang</i>	<i>Šivara</i>
—	<i>Creasta</i>	<i>Vrh</i>
—	<i>Culme</i>	<i>Zaobljen vrh</i>
<i>C.</i>	<i>Canton</i>	<i>Stražarnica na žel. pr.</i>
<i>C.</i>	<i>Casa</i>	<i>Kuća</i>
<i>Com.</i>	<i>Comuna</i>	<i>Opština (teritorijal.</i>
<i>Cap.</i>	<i>Cap</i>	<i>Rt podela)</i>
<i>d. s.</i>	<i>de sus</i>	<i>Gornji</i>
<i>d. j.</i>	<i>de jos</i>	<i>Donji</i>
<i>D.</i>	<i>Deal</i>	<i>Brdo, Brežuljak</i>
—	<i>Dig</i>	<i>Nasip, valoban</i>
<i>din Vale</i>	—	<i>U dolini</i>
<i>din Deal</i>	—	<i>Na brdu</i>
<i>d. m.</i>	<i>de mijloc</i>	<i>Srednji</i>
—	<i>Ferma</i>	<i>Salaš</i>
<i>F., Fnt., Fta., Ft.</i>	<i>Fantana</i>	<i>Bunar, česma</i>
<i>Fl.</i>	<i>Fluviu</i>	<i>Velika reka</i>
<i>Fb.</i>	<i>Fabrica</i>	<i>Fabrika</i>
<i>G.</i>	<i>Gara</i>	<i>Željeznička stanica</i>
—	<i>Garla</i>	<i>Reka</i>
<i>H.</i>	<i>Halta</i>	<i>Postaja</i>
<i>i.</i>	<i>islaz</i>	<i>Prolaz</i>
—	<i>Jazer</i>	<i>Ribnjak</i>
<i>Izs.</i>	<i>Insula</i>	<i>Ostrvo</i>
<i>Iuv.</i>	<i>Izvorul</i>	<i>Izvor, vrelo</i>

<i>Jud.</i>	<i>Judet</i>	<i>Okrug</i>
<i>K.</i>	<i>Kilometru</i>	<i>Kilometarski stub</i>
<i>L.</i>	<i>Lac</i>	<i>Jezero</i>
<i>M.</i>	<i>Mila</i>	<i>Miljokaz</i>
<i>Mc.</i>	<i>Mic</i>	<i>Mali</i>
<i>Mon.</i>	<i>Manastire</i>	<i>Manastir</i>
<i>Mt., Mtele.</i>	<i>Muntele, Munte</i>	<i>Planina, brdo</i>
<i>Mtii.</i>	<i>Muntii</i>	<i>Planine</i>
<i>Mla.</i>	<i>Movila</i>	<i>Brežuljak, glavica</i>
<i>Mg., Mag.</i>	<i>Magura</i>	<i>Brežuljak, humka</i>
—	<i>Mare</i>	<i>More</i>
<i>Mr.</i>	<i>Mare</i>	<i>Veliki</i>
—	<i>Mina</i>	<i>Rudnik</i>
—	<i>Mlastina</i>	<i>Močvara</i>
<i>M.</i>	<i>Moara</i>	<i>Mlin</i>
—	<i>Nou</i>	<i>Novi</i>
<i>N.</i>	<i>Punct de nivelment de precizie</i>	<i>Tačka preciznog nivelmana</i>
<i>O.</i>	<i>Ostrov</i>	<i>Ostrvce</i>
<i>Od.</i>	<i>Odaja</i>	<i>Usamljena kuća</i>
—	<i>Pas</i>	<i>Prevoj</i>
—	<i>Pisc</i>	<i>Vrh</i>
—	<i>Plaiu</i>	<i>Pogorje</i>
—	<i>Platou</i>	<i>Visoravan</i>
—	<i>Pod</i>	<i>Most</i>
—	<i>Povârnis</i>	<i>Kosa, padina</i>
—	<i>Prapastie</i>	<i>Provalija</i>
<i>P.T.</i>	<i>Punct trigonometric</i>	<i>Trigonomet. tačka</i>
<i>pr.</i>	<i>periodic</i>	<i>Periodično</i>
<i>pm.</i>	<i>permanent</i>	<i>Stalno</i>
<i>P. F.</i>	<i>Prefectura</i>	<i>Okružno načelstvo</i>

<i>Pc.</i>	<i>Piciorul</i>	<i>Podnožje</i>
<i>Pl.</i>	<i>Plai</i>	<i>Pašnjak u vis. plan.</i>
<i>P., Par.</i>	<i>Parâu</i>	<i>Potok</i>
<i>Pd., Pad</i>	<i>Padure</i>	<i>Šuma</i>
<i>Pna.</i>	<i>Poiana</i>	<i>Proplanak</i>
<i>P., Ptr.</i>	<i>Piatra</i>	<i>Kamen, stena</i>
<i>R.</i>	<i>Râu</i>	<i>Reka</i>
<i>Rmn.</i>	<i>Rominesc</i>	<i>Rumunski</i>
<i>R.</i>	<i>Rasavit</i>	<i>Istok</i>
<i>S., Sf.</i>	<i>Sân, Sfânt</i>	<i>Sveti</i>
—	<i>Sat</i>	<i>Selo</i>
—	<i>Ses</i>	<i>Ravnica</i>
—	<i>Sosea</i>	<i>Cesta</i>
—	<i>Stâna</i>	<i>Staja, tor</i>
—	<i>Stâncâ</i>	<i>Skala, stena</i>
—	<i>Sursa</i>	<i>Izvor</i>
<i>Tg.</i>	<i>Târg</i>	<i>Trg</i>
—	<i>Turn</i>	<i>Toranj</i>
<i>Tla.</i>	<i>Tîrla, tarla</i>	<i>Tor</i>
<i>V.</i>	<i>Vale</i>	<i>Dolina</i>
<i>Vf., Vju.</i>	<i>Vârful, Varf</i>	<i>Vrh, šiljak</i>
—	<i>Vechiu</i>	<i>Star</i>
—	<i>Via, Vüle</i>	<i>Vinograd</i>

OBJAŠNJENJA BUGARSKIH REČI

Водна електрическа централа	Električna centrala na vod. pog.
Воденица	Mlin
Воденица на лодка	Mlin na čamcima
Вътрна мелница	Vjeternjača
Дървена постройка	Drvena zgrada
Дъскоръзна	Pilana
Джамия	Džamija
Изоставена мина	Napušteni rudnik
Колиба (кошара)	Koliba
Каменна карьера	Kamenolom
Летище	Aerodrom
Лесничейски дом	Šumareva kuća
Мелница с моторна сила	Motorni mlin
Мина в експлоатация	Rudnik u pogonu
Нивелачна марка	Nivelmanska tačka
Нехристиянски гробища	Nehrišćansko groblje
Ориентиров. дървета	Markantno drveće
Отделен кръст	Usamljeni krst
Отделен хан кръчма	Usamljena krčma
Отделни постройки	Usamljena kuća
Параклис (оброчище)	Kapela
Пещь за варь	Visoka peć
Пещера	Pećina (špilja)
Паметник	Spomenik
Постройка с навес.	Zgrada sa visokim kro- vom
Пограничен пост	Karaula
Постройка с трианг. точка	Zgrada sa trigonometri- skom tač.
Пътепоказател	Putokaz
Радиостанция	Radiostanica
Развалини	Ruševine

Стари крепостни стени	Zidine stare tvrđave
Старо укрепление	Staro utvrđenje
Телегр. и телеф. станция	Telegraf. i telefon. stanica
Тепавишца	Kovačnica
Фабрика с комин.	Fabrika sa dimnjakom
Фабрика с моторна сила	Fabrika sa motornim pogonom
Християнски гробища	Hrišćansko groblje
Черква	Crkva.

SKRAĆENJA GRČKIH REČI

<i>Ag</i>	<i>Agios</i>	<i>Sveti</i>
<i>Akra</i>	<i>Akra</i>	<i>Rt</i>
<i>Ano</i>	<i>Ano</i>	<i>Gornje</i>
<i>Aspros, Levkos</i>	<i>Aspros, Levkos</i>	<i>Beo</i>
<i>Kato</i>	<i>Kato</i>	<i>Donje</i>
<i>Limni</i>	<i>Limni</i>	<i>Jezero</i>
<i>Mavros</i>	<i>Mavros</i>	<i>Crn</i>
<i>Met.</i>	<i>Metohi</i>	<i>Imanje</i>
<i>Mn. Man</i>	<i>Moni, Monastirion</i>	<i>Manastir</i>
<i>Mag.</i>	<i>Magula</i>	<i>Zaobljeno uzvišenje</i>
<i>Megas, Megalos</i>	<i>Megas, Megalos</i>	<i>Veliki</i>
<i>Mikros</i>	<i>Mikros</i>	<i>Mali</i>

<i>Neos, Nea</i>	<i>Neos, Nea</i>	<i>Nov-a</i>
<i>Nisos</i>	<i>Nisos</i>	<i>Ostrvo</i>
<i>Os.</i>	<i>Osios</i>	<i>Sveti</i>
<i>Paleos</i>	<i>Paleos</i>	<i>Stari</i>
<i>Potamos</i>	<i>Potamos</i>	<i>Reka</i>
<i>Pr.</i>	<i>Profitis</i>	<i>Prorok</i>
<i>R.</i>	<i>Rema</i>	<i>Usečena rečna dolina</i>
<i>Riakion</i>	<i>Riakion</i>	<i>Potok</i>
<i>Skala</i>	<i>Skala</i>	<i>Pristanište</i>
<i>Statmos</i>	<i>Statmos</i>	<i>Stanica</i>
<i>Talasa</i>	<i>Thalasa</i>	<i>More</i>
<i>Vunon, Oros</i>	<i>Vunon, Oros</i>	<i>Planina</i>
<i>Jefira</i>	<i>Yephira</i>	<i>Most</i>

SKRAĆENJA ALBANSKIH REČI

<i>Barz</i>	<i>Beo</i>
<i>Breg</i>	<i>Humka, breg</i>
<i>Buni</i>	<i>Naselje</i>
<i>Č., Čafa, Qafa</i>	<i>Sedlo, prevoj</i>
<i>Ere</i>	<i>Novi</i>
<i>Fuša, Fusha</i>	<i>Ravan, ravnica</i>

<i>Guri</i>	<i>Kamen, stena</i>
<i>Gropa</i>	<i>Jaruga</i>
<i>I bard</i>	<i>Beli</i>
<i>I mad, Maze</i>	<i>Veliki</i>
<i>I zi, E zez</i>	<i>Crni</i>
<i>I vogel, Fog., Fogele</i>	<i>Mali</i>
<i>Katun</i>	<i>Selo</i>
<i>Kiša, Kisha</i>	<i>Crkva</i>
<i>Ka., Kodra</i>	<i>Brdo, breg, humkä</i>
<i>Kr., Kroni</i>	<i>Izvor</i>
<i>Kruja</i>	<i>Izvor</i>
<i>Livadi</i>	<i>Livada</i>
<i>Lugu</i>	<i>Dolina</i>
<i>L., Lumi</i>	<i>Potok, reka</i>
<i>Ličeni, Liqeni</i>	<i>Jezero</i>
<i>Mla. Mahalla</i>	<i>Zaseok, mahala</i>
<i>Mjesme</i>	<i>Srednji</i>
<i>Malcija</i>	<i>Visoravan</i>
<i>Mi., Mali</i>	<i>Brdo, planina</i>
<i>M., Ma., Maja</i>	<i>Brdo, vrh</i>
<i>Maze, I mad</i>	<i>Veliki</i>
<i>Pošterme, Posht, Poshtme</i>	<i>Donji</i>
<i>P. Proni</i>	<i>Potok, plan. bujica</i>
<i>Pjuta, Püta</i>	<i>Šuma</i>
<i>Sh., Shen</i>	<i>Sveti, sveta</i>
<i>Shkami</i>	<i>Stene</i>
<i>Sip. Siper, Siperme</i>	<i>Gornji</i>
<i>Šeu</i>	<i>Potok, planin. bujica</i>
<i>Ura</i>	<i>Most</i>
<i>Zeze, I zez, I zi</i>	<i>Crni</i>

SKRAĆENJA TURSKIH REČI

<i>Ad.</i>	<i>Ada</i>	<i>Ostrvo</i>
<i>Adl.</i>	<i>Adalar</i>	<i>Grupa ostrva</i>
<i>Ag.</i>	<i>Agil</i>	<i>Plandište</i>
<i>Aj.</i>	<i>Ajos</i>	<i>Sveti</i>
<i>Ak</i>	<i>Ak</i>	<i>Beli</i>
<i>Ala</i>	<i>Ala</i>	<i>Raznobojni</i>
<i>As.</i>	<i>Asagi</i>	<i>Donji</i>
<i>An.</i>	<i>Anbar</i>	<i>Hambar</i>
<i>Ayz.</i>	<i>Ayazma</i>	<i>Uređen izvor</i>
<i>Ay.</i>	<i>Aya Mukaddes</i>	<i>Sveti</i>
<i>Baïr</i>	<i>Baïr</i>	<i>Breg, brdo</i>
<i>Bala</i>	<i>Bala</i>	<i>Gornji</i>
<i>Blk.</i>	<i>Balkan</i>	<i>Balkan</i>
<i>Bas</i>	<i>Bas</i>	<i>Glava, vrh</i>
<i>Bekleme</i>	<i>Bekleme</i>	<i>Straža</i>
<i>Bn.</i>	<i>Balon</i>	<i>Balon</i>
<i>Ba</i>	<i>Bag</i>	<i>Vinograd</i>
<i>Bal.</i>	<i>Baglari</i>	<i>Grupa vinograda</i>
<i>Bk.</i>	<i>Bekcikulübesi</i> (demir yollarında)	<i>Čuvar pruge</i>
<i>Bg.</i>	<i>Bogaz</i>	<i>Tesnac, klisura</i>
<i>Br.</i>	<i>Burun</i>	<i>Rt</i>
<i>Bü. Büy.</i>	<i>Büyük</i>	<i>Veliki</i>
<i>Ç.</i>	<i>Çay</i>	<i>Reka</i>
<i>Çs. Çes.</i>	<i>Cesme</i>	<i>Česma</i>
<i>Çif. Çiftl.</i>	<i>Ciftlik</i>	<i>Imanje, posed</i>
<i>Dm.</i>	<i>Dam</i>	<i>Kapija</i>
<i>Du.</i>	<i>Durak</i> (demiryolların)	<i>Železnička stražara</i>

<i>D. Dr.</i>	<i>Dere</i>	<i>Tesnac</i>
<i>Da.</i>	<i>Dag</i>	<i>Planina</i>
<i>Dal.</i>	<i>Daglar</i>	<i>Grupa planina</i>
<i>Dy</i>	<i>Dalyan</i>	<i>Ribnjak</i>
<i>Dg. Dgrm.</i>	<i>Degirmen</i>	<i>Vodenica</i>
<i>Demir</i>	<i>Demir</i>	<i>Gvožđe</i>
<i>Derbend</i>	<i>Derbend</i>	<i>Prelaz, tesnac</i>
<i>Dz. Hm.</i>	<i>Deniz hamami</i>	<i>Morsko kupalište</i>
<i>Dp.</i>	<i>Depo</i>	<i>Depo</i>
<i>Elk.</i>	<i>Elektrik</i>	<i>Elek trika</i>
<i>Egri</i>	<i>Egri</i>	<i>Kriv</i>
<i>Es.</i>	<i>Eskir</i>	<i>Star</i>
<i>F. Fab.</i>	<i>Fabrika</i>	<i>Fabrika</i>
<i>Fn.</i>	<i>Fener</i>	<i>Svetionik</i>
<i>Gç</i>	<i>Geçit</i>	<i>Prolaz</i>
<i>Giök</i>	<i>Giök</i>	<i>Plavo kao nebo</i>
<i>G.</i>	<i>Göl</i>	<i>Jezero</i>
<i>Gm.</i>	<i>Gümrük</i>	<i>Carinarnica</i>
<i>Hb.</i>	<i>Harabe</i>	<i>Razvalina</i>
<i>Hm.</i>	<i>Hamam</i>	<i>Kupatilo (toplo)</i>
<i>H.</i>	<i>Han</i>	<i>Han, mehana</i>
<i>Hisar</i>	<i>Hisar</i>	<i>Grad, tvrđava</i>
<i>Hg.</i>	<i>Hangar</i>	<i>Hangar</i>
<i>Hr. (Hb)</i>	<i>Harap (Harabe)</i>	<i>Razvalina</i>
<i>Hst.</i>	<i>Hastane</i>	<i>Bolnica</i>
<i>Hü.</i>	<i>Hüjük</i>	<i>Brežuljak</i>
<i>Hava G. F.</i>	<i>Havagazi fabrikasi</i>	<i>Fabrika plina</i>
<i>Hava Rs. Ist.</i>	<i>Havarasat istasyony</i>	<i>Stanica</i>
<i>Hav.</i>	<i>Havuz</i>	<i>Bazen</i>

<i>Hy.</i>	<i>Heykel</i>	<i>Spomenik</i>
<i>Iç.</i>	<i>Içme</i>	<i>Nepitka voda</i>
<i>Isk.</i>	<i>Iskele</i>	<i>Stanica, pristanište</i>
<i>Ist.</i>	<i>Istasyon</i>	<i>Stanica</i>
<i>Ir.</i>	<i>Irmak</i>	<i>Potok</i>
<i>Jaila</i>	<i>Jaila</i>	<i>Mesto za letnji kovac</i>
<i>Janik</i>	<i>Janik</i>	<i>Kestenjar</i>
<i>Jeni</i>	<i>Jeni</i>	<i>Nov</i>
<i>Jesil</i>	<i>Jesil</i>	<i>Zelen</i>
<i>Jokari</i>	<i>Jokari</i>	<i>Gornji</i>
<i>Kl.</i>	<i>Kale</i>	<i>Tvrđava</i>
<i>Kn.</i>	<i>Kanal</i>	<i>Kanal</i>
<i>Kap.</i>	<i>Kaplica</i>	<i>Termička banja</i>
<i>Kv.</i>	<i>Kahve</i>	<i>Kaja</i>
<i>Ky.</i>	<i>Kaya</i>	<i>Stena</i>
<i>Kay.</i>	<i>Kaynak</i>	<i>Izvor</i>
<i>Kapu</i>	<i>Kapu</i>	<i>Vrata</i>
<i>Kr.</i>	<i>Kara</i>	<i>Crn</i>
<i>Kak. Krk.</i>	<i>Karakol (hane)</i>	<i>Stražara, karaula</i>
<i>Kizil</i>	<i>Kizil</i>	<i>Crven</i>
<i>Ksl.</i>	<i>Kisla</i>	<i>Kasarna (zim. stan)</i>
<i>Ksk.</i>	<i>Kislak</i>	<i>Zimovnik</i>
<i>Ks.</i>	<i>Kösk</i>	<i>Kiosk</i>
<i>Kö</i>	<i>Köy, Koyler</i>	<i>Selo</i>
<i>Klb.</i>	<i>Kulübe</i>	<i>Koliba</i>
<i>Klise</i>	<i>Klise</i>	<i>Crkva</i>
<i>Kp.</i>	<i>Köprü</i>	<i>Most</i>
<i>K.</i>	<i>Kule</i>	<i>Kula</i>
<i>Ku.</i>	<i>Kuyu</i>	<i>Bunar</i>

<i>Küc. Kc.</i>	<i>Küçük</i>	<i>Mali</i>
<i>Kosy Yr.</i>	<i>Kosuyeri</i>	<i>Trkalište</i>
<i>Kurü</i>	<i>Kuru</i>	<i>Suv</i>
<i>Li.</i>	<i>Liman</i>	<i>Luka</i>
<i>Md.</i>	<i>Maden</i>	<i>Rudnik</i>
<i>Md. Su.</i>	<i>Madensuyu</i>	<i>Mineralna voda</i>
<i>Mah.</i>	<i>Mahalle</i>	<i>Kvart, deo naselja</i>
<i>Man. M.</i>	<i>Mandira</i>	<i>Pećina</i>
<i>Mf.</i>	<i>Marograf</i>	<i>Mareograf</i>
<i>Mvk.</i>	<i>Mevki</i>	<i>Klasa, razred, mesto</i>
<i>My.</i>	<i>Meydan</i>	<i>Poljana, trg, prostor</i>
<i>Mzl.</i>	<i>Mezarlik</i>	<i>Groblje</i>
<i>M. G.</i>	<i>Muakkat Göl</i>	<i>Privremeno jezero (bara)</i>
<i>Mü.</i>	<i>Müze</i>	<i>Muzej</i>
<i>N.</i>	<i>Nehir</i>	<i>Varošica</i>
<i>Nv. Rö.</i>	<i>Nivelman röperi</i>	<i>Nivelmanski reper</i>
<i>Ob.</i>	<i>Oba</i>	<i>Koliba</i>
<i>Oc.</i>	<i>Ocagi (Kirec Oc., Kiremit Oc. gibi)</i>	<i>Krečana</i>
<i>Or. O.</i>	<i>Orman</i>	<i>Šuma</i>
<i>Or. Bk.</i>	<i>Ormanbekçi kulübesi</i>	<i>Šumska kuća</i>
<i>Ot.</i>	<i>Otlak</i>	<i>Livada</i>
<i>Ov.</i>	<i>Ova</i>	<i>Ravnica, polje</i>
<i>Orta</i>	<i>Orta</i>	<i>Srednji</i>
<i>Pn. P.</i>	<i>Pinar</i>	<i>Bunar</i>

<i>P. T. T.</i>	<i>Posta telgraf</i>	<i>Pošta, telegraf</i>
<i>Rd.</i>	<i>Radyo</i>	<i>Radio</i>
<i>Sar.</i>	<i>Sarnic</i>	<i>Cisterna</i>
<i>Si.</i>	<i>Sivri</i>	<i>Šiljast</i>
<i>Sari</i>	<i>Sari</i>	<i>Žut</i>
<i>Sk.</i>	<i>Sokak</i>	<i>Ulica</i>
<i>Sr.</i>	<i>Sirt</i>	<i>Greben</i>
<i>Su.</i>	<i>Su</i>	<i>Voda</i>
<i>Sc. Su</i>	<i>Sicak su</i> <i>(kaynaklara mahsus)</i>	<i>Izvor tople vode</i>
<i>Su Dp.</i>	<i>Su deposu</i>	<i>Bazen za vodu</i>
<i>Su Msl.</i>	<i>Sumaslagi</i>	<i>Izvor</i>
<i>Su Trz.</i>	<i>Suterazisi</i>	<i>Vodovod</i>
<i>Tas</i>	<i>Tas</i>	<i>Kamen, stena</i>
<i>Taslik</i>	<i>Taslik</i>	<i>Kamenjar</i>
<i>T.</i>	<i>Tepe</i>	<i>Vrh, glava</i>
<i>Torok</i> <i>(Doruk)</i>	<i>Torok</i>	<i>Vrh</i>
<i>Tz Ist.</i>	<i>Telsiz istasyonu</i>	<i>Radio telegrafskā stanica</i>
<i>Tl.</i>	<i>Tegraj</i>	<i>Telegraf</i>
<i>Tf.</i>	<i>Telefon</i>	<i>Telefon</i>
<i>Tü.</i>	<i>Tünel</i>	<i>Tunel</i>
<i>Y.</i>	<i>Yayla</i>	<i>Pašnjak</i>
<i>Yk.</i>	<i>Yukari</i>	<i>Gornji</i>
<i>Uzun</i>	<i>Uzun</i>	<i>Dug</i>
<i>Viran</i>	<i>Viran</i>	<i>Porušen, pust</i>
<i>Zir</i>	<i>Zir</i>	<i>Donji</i>
<i>Ilce merkezi</i>		<i>Sedište sreza</i>
<i>Bucak "</i>		<i>Sedište opštine</i>

SKRAČENJA ČESKIH REČI

<i>c., cist.(cisterna)</i>	<i>Cisterna</i>
<i>cih. (cihelna)</i>	<i>Ciglana</i>
<i>cukr. (cukrovar)</i>	<i>Fabrika šećera</i>
<i>dul</i>	<i>Banja</i>
<i>dv. (dvur)</i>	<i>Majur</i>
<i>el. (elektrárna)</i>	<i>Elektrana</i>
<i>háj. (hajovna)</i>	<i>Šumareva kuća</i>
<i>hlin. hlinište</i>	<i>Majdan boksita</i>
<i>host (hostinec)</i>	<i>Mehana</i>
<i>j. (jeskyně)</i>	<i>Špilja, pećina</i>
<i>kap. (kaple)</i>	<i>Kapela</i>
<i>kas. (kasárna)</i>	<i>Kasarna</i>
<i>kl.(klašter)</i>	<i>Manastir</i>
<i>kruh. (kruhovka)</i>	<i>Pekara</i>
<i>lih. (lihovar)</i>	<i>Trgovina</i>
<i>lom (kamenny lom)</i>	<i>Kamenolom</i>
<i>ml. (mlyn)</i>	<i>Mlin</i>
<i>mysl.(myslivna)</i>	<i>Lovačka kuća</i>
<i>nádr. (nadraži)</i>	<i>Železnička stanica</i>
<i>nakl. (nakladište)</i>	<i>Železničko skladište</i>
<i>pila</i>	<i>Strugara</i>
<i>pisk. (piskovna)</i>	<i>Majdan peska</i>
<i>piv. (pivovar)</i>	<i>Pivara</i>
<i>prach.(pracharna)</i>	<i>Ložionica</i>
<i>prist. (pristaviště)</i>	<i>Pristanište</i>
<i>pr., prm., (pramen)</i>	<i>Izvor</i>
<i>ps., (pusta)</i>	<i>Pusta</i>
<i>st., std. (studna)</i>	<i>Bunar</i>
<i>šterk., (šterkovna)</i>	<i>Majdan šljunka</i>

<i>str. cih. (strojna cihelna)</i>	<i>Fabrika cigle</i>
<i>str. ml. (strojni mlyn)</i>	<i>Strojni mlin</i>
<i>strel. (strelnice)</i>	<i>Strelišče</i>
<i>tov. (tovarna)</i>	<i>Fabrika</i>
<i>um. ml. (umeli mlyn)</i>	<i>Parni mli</i>
<i>vap. (vapenka)</i>	<i>Majdan kreča</i>
<i>vod. (vodovod)</i>	<i>Vodovod</i>
<i>voj. (vojensky)</i>	<i>Vojnički</i>
<i>voj. strel. (vojen. strelnice)</i>	<i>Vojno strelišče</i>
<i>vys. p. (vysoka pec)</i>	<i>Visoka peč</i>
<i>z. (zameček)</i>	<i>Mali zamak</i>
<i>zam. (zamek)</i>	<i>Zamak</i>
<i>zast. (zastavka)</i>	<i>Postaja</i>
<i>železo</i>	<i>Železo</i>
<i>zimni prist.(z. pristavište)</i>	<i>Zimovnik</i>
<i>ž. st. (železnični stanice)</i>	<i>Železnička stanica</i>
<i>Ž. (sidlo župniho uradu)</i>	<i>Župni ured</i>
<i>○. (sidlo okresni politicke spravy)</i>	<i>Sreski odbor</i>

SKRAĆENJA SLOVAČKIH REČI

<i>Dol.</i> (Dolní)	<i>Donji</i>
<i>Dun.</i> (Dunajcki)	<i>Dunavski</i>
<i>Dv.</i> (Dvor)	<i>Dvorac</i>
<i>Hor.</i> (Horni)	<i>Gornji</i>
<i>Hrv.</i> (Hrvatski)	<i>Hrvatski</i>
<i>M.</i> (Mali)	<i>Mali</i>
<i>Mađ.</i> (Mađarski)	<i>Mađarski</i>
<i>Mjr.</i> (Major)	<i>Majur</i>
<i>Ml.</i> (Mlin)	<i>Mlin</i>
<i>N.</i> (Novi)	<i>Novi</i>
<i>n.</i> (nad)	<i>Nad</i>
<i>Nem.</i> (Nemečki)	<i>Nemački</i>
<i>n. ostr.</i> (Na ostrove)	<i>Na ostrvu</i>
<i>P.</i> (Potok)	<i>Potok</i>
<i>Pst.</i> (Pusta)	<i>Pustara</i>
<i>Slov.</i> (Slovenska)	<i>Slovački</i>
<i>St.</i> (Strednji)	<i>Srednji</i>
<i>St.</i> (Stari)	<i>Stari</i>
<i>Sv.</i> (Sveti)	<i>Sveti</i>
<i>V.</i> (Vrh)	<i>Vrh</i>
<i>Zahor.</i> (Zahorski)	<i>Zagorski</i>
<i>Zmk.</i> (Zamok)	<i>Zamak</i>
<i>Ž. st.</i> (Žel. stanjica)	<i>Žel. stanica</i>

Арт. к.	артезианский колодец	Arteški bunar
Аэрд.	аэродром	Vojni aerodrom
Аэрп.	аэропорт	Givilni aerodrom
Баз.	база	Baza
Вод.	башня водонапорная	Vodocrpni toranj
Бл. п.	блокпост	Postaja
Бол.	болото	Močvara
Больц.	больница	Bolnica
Бол. Б.	большой	Veliki
Бр.	брод	Brod, gaz
Вел.	великий	Ogroman
верх.	верхний	Gornji
Вдкч.	водокачка	Vodovod
Вдп.	водопад	Vodopad
Вост.	восточный	Istočni
Выс.	выселки	Zaseoci
В.	вязкий	Močvarni
Гав.	гавань	Luka
Газопр.	газопровод	Gasne cevi
Г.Э.С.	гидроэлектростанция	Električna centra la
Г.	гора	Breg
Г. пр.	горный проход	Klanac
Гор.	горячий	Vrući
Дв.	двор	Dvorište
Депо.	депо	Železnički maga- cin
Дол.	долина	Dolina
Лесн.	дом лесника	Lovačka kuća
Д.О.	дом отдыха	Ljetnikovac
Жел.	железный	Železni
Заим.	заимка	Parcela
Зал.	залив	Zaton
Земл.	земляной	Zemljišni
Зим.	зимовье, зимник	Zimovnik

Изумр.	изумрудные копи	Napuštени rudnik
Им.	имени	Vlastiti nazivi
Ист.	источник	Izvor
Каз.кз.	казарма	Kasarna
Кам.	каменоломни	Kamenolom
Кан.	канал	Kanal
Кирп.	кирпичный завод	Cigлана
Кл.	ключ	Izvor
Клх.	колхоз	Kolhoz
К.	колодец кудук	Bunar
Корч.	корчма	Mehana
Кум.	кумирня	Hram
Лаг.	Лагуна	Laguna
Лев.	левый	Levi
Ледн.	ледник	Glečer
Лесп.	лесопильный завод	Pilana
Мал.	Малый	Mali
Мук.	мельница	Mlin
Мин.ист.	минеральный источни	Mineralni izvor
Мог.	могила	Grob
Мук.	мукомольный завод	Mlin
Нефт.	нефтяной	Rafinerija nafte
Ниж.	нижний	Donji
Нов.	новый	Novi
Овр.	оврач	Klisura
Оз.	озеро	Jezero
Окр.	округ	Okrug
О.о.ва.	остров, острова	Ostrvo, otok
Охотн.	Охотничья изба	Lovačka kuća
Пам.	памятник	Spomenik
Пар.	паром	Brod, skela
1-й, 1-я, 1-е	первый	Prvi
Пер.	перевал	Prevoj, tesnac
П.	перевоз	Skela za ljude
Пес.	песок	Pijesak

Пещ.	пещера	Špilja	
Платф.	платформа	Platforma,	utova- rište
П. ов.	полуостров	Poluostrvo	
Прист.	пристань	Pristanište	
Пр.	пруд	Ribnjak	
Пуст.	пустыня	Pustinja	
Рацня.	радиостанция	Radio-stanica	
Разв.	развалины	Ruševine	
Род.	родник	Izvor	
Руд.	рудник	Rudnik	
Руч.	ручей	Potok	
Св.	святой	Sveti	
Сев.	северный	Sjeverni	
Сил.	силосная башня	Silos	
Ск.	скала	Stena	
Свх.	совхоз	Sovhoz	
Соп.	сопка	Mali vulkan (uga- sli)	
Сред.	средний	Srednji	
Стал.	сталелитейный завод	Topionica čelika	
Ст.	станция	Kolodvor	
Стар.	старый	Star	
Сух.	сухой	Suh	
Тунн.	туннель	Tunel	
Ущ.	ущеле	Pukotina	
Фабр.	фабрика	Tvornica	
Ферм.	ферма	Farma	
Ф.	форт	Tvrđava, grad	
Хр.	хребет	Planinski greben	
Цист.	цистерна	Cisterna	
Шк.	школа	Škola	
Шл.	шлюз	Ustava, brana	
Шт.	штольня	Potkapina	
Ел. ст.	Электростанция электро- централ	Električna centra- la	

OBJAŠNJENJA ENGLSKIH REČI

ortografski ispis	fonetski izgovor	značenje
<i>Airfield</i>	<i>erfilđ</i>	<i>Aerodrom</i>
<i>Aqueduct</i>	<i>ekvedakt</i>	<i>Vodovod nadzemni, zidani</i>
<i>Black</i>	<i>blek</i>	<i>Crn</i>
<i>Bay</i>	<i>bei</i>	<i>Zaliv</i>
<i>Bank, Beach</i>	<i>benk, bič</i>	<i>Obala</i>
<i>Bog</i>	<i>bog</i>	<i>Baruščina, bara</i>
<i>Bottom</i>	<i>botm</i>	<i>Tlo, dno, podnožje</i>
<i>Bridge</i>	<i>bridž</i>	<i>Most</i>
<i>Brick-kiln</i>	<i>brik-kil</i>	<i>Ciglana</i>
<i>Brook</i>	<i>bruk</i>	<i>Potok</i>
<i>Castle</i>	<i>kasl</i>	<i>Dvorac, zamak</i>
<i>Coast</i>	<i>koust</i>	<i>Morska obala</i>
<i>Cliff</i>	<i>klijf</i>	<i>Greben, stena</i>
<i>Church</i>	<i>čerč</i>	<i>Crkva</i>
<i>Churchyard</i>	<i>čerčjaad</i>	<i>Groblje</i>
<i>Chapel</i>	<i>čepel</i>	<i>Kapela</i>
<i>Coppice</i>	<i>opis</i>	<i>Šikara</i>
<i>Coniferous wood</i>	<i>koniferes vud</i>	<i>Igličasta šuma</i>
<i>Cape,</i>	<i>kep</i>	<i>Rt</i>
<i>Crest</i>	<i>krest</i>	<i>Greben</i>
<i>Central</i>	<i>sentral</i>	<i>Srednji</i>
<i>Mountain ridge</i>	<i>mauntin ridž</i>	<i>Greben</i>
<i>Dam</i>	<i>dem</i>	<i>Brana</i>

<i>Dike, dyke</i>	<i>daik</i>	<i>Jarak, nasip</i>
<i>Ditch</i>	<i>dič</i>	<i>Jarak</i>
<i>Deciduous wood</i>	<i>desidjues vuud</i>	<i>Lisnata šuma</i>
<i>Dry</i>	<i>drai</i>	<i>Suh</i>
<i>East</i>	<i>ist</i>	<i>Istok</i>
<i>Farm</i>	<i>faam</i>	<i>Odvojeno seosko imanje</i>
<i>Field</i>	<i>fiild</i>	<i>Polje</i>
<i>Factory</i>	<i>fektori</i>	<i>Tvornica</i>
<i>Ferry</i>	<i>feri</i>	<i>Skela</i>
<i>Fortress</i>	<i>frotres</i>	<i>Tvrđava</i>
<i>Frontier</i>	<i>frontier</i>	<i>Granica</i>
<i>Forest wod</i>	<i>forist vuud</i>	<i>Šuma</i>
<i>Ford</i>	<i>ford</i>	<i>Gaz preko reke</i>
<i>Gorge</i>	<i>gordž</i>	<i>Klisura</i>
<i>Garden</i>	<i>gaadn</i>	<i>Vrt</i>
<i>Ground soil</i>	<i>graund soil</i>	<i>Tlo</i>
<i>Harbour</i>	<i>harber</i>	<i>Luka</i>
<i>Heath</i>	<i>hiid</i>	<i>Pustara</i>
<i>Hill</i>	<i>hil</i>	<i>Brežuljak</i>
<i>High Tension cabel</i>	<i>hai tenšn keibl</i>	<i>Elektrovod</i>
<i>Island</i>	<i>ailend</i>	<i>Ostrvo</i>
<i>Inn</i>	<i>in</i>	<i>Krčma</i>
<i>International boundary</i>	<i>internešenel baunderi</i>	<i>Drž. granica</i>
<i>Lake</i>	<i>leik</i>	<i>Jezero</i>
<i>Large</i>	<i>laadž</i>	<i>Veliki</i>

<i>Lower</i>	<i>louer</i>	<i>Donji</i>
<i>Lighthouse</i>	<i>laithaus</i>	<i>Svetionik</i>
<i>Main road</i>	<i>mein roud</i>	<i>Glavni put</i>
<i>Marsh</i>	<i>marš</i>	<i>Bara</i>
<i>Market-place</i>	<i>maakit pleis</i>	<i>Trg</i>
<i>Mountain</i>	<i>mauntin</i>	<i>Brdo</i>
<i>Mountains</i>	<i>mauntinz</i>	<i>Planine</i>
<i>Monastery</i>	<i>monasteri</i>	<i>Manastir</i>
<i>Mountain</i>	<i>mauntin pas</i>	<i>Prevoj</i>
<i>pass</i>		
<i>Middle</i>	<i>midl</i>	<i>Srednji</i>
<i>Mine</i>	<i>main</i>	<i>Rudnik</i>
<i>Mill</i>	<i>mil</i>	<i>Mlin</i>
<i>Minor or</i>	<i>mainer or branč</i>	<i>Manji ili sporednji</i>
<i>Branch road</i>	<i>roud</i>	<i>put</i>
<i>Meadow</i>	<i>medou</i>	<i>Livada</i>
<i>Main</i>	<i>mein</i>	<i>Glavni</i>
<i>Mule path</i>	<i>miul pat</i>	<i>Konjska staza</i>
<i>North</i>	<i>nort</i>	<i>Sever</i>
<i>Old</i>	<i>ould</i>	<i>Star</i>
<i>Orchard</i>	<i>orčerd</i>	<i>Vočnjak</i>
<i>Peak</i>	<i>piik</i>	<i>Vrh</i>
<i>Pond</i>	<i>pond</i>	<i>Ribnjak- jezerce,</i>
		<i>bara</i>
<i>Plain</i>	<i>plein</i>	<i>Ravan, ravnina</i>
<i>Quarry</i>	<i>kvori</i>	<i>Kamnolom</i>
<i>Ravine</i>	<i>revin</i>	<i>Jaruga</i>
<i>Reservoir</i>	<i>rezervoar</i>	<i>Rezervoar</i>
<i>River</i>	<i>river</i>	<i>Reka</i>

<i>Rocks</i>	<i>roks</i>	<i>Stenje</i>	
<i>Railway</i>	<i>relvei</i>	<i>Železnica</i>	
<i>Railway</i>	} <i>reilvei</i> }	} <i>Železnička stanica</i>	
<i>railroad</i>			} <i>reilroud</i> }
<i>station</i>			
<i>Railway</i>	} <i>reilvei</i> }	} <i>Normalni kolosek</i>	
<i>normal</i>			} <i>normal</i> }
<i>(standard)</i>			
<i>gauge</i>			} <i>godž</i> }
<i>Railway</i>	} <i>relvei</i> }	} <i>Uskotračni kolosek</i>	
<i>narrow</i>			} <i>nerou</i> }
<i>gauge</i>			
<i>Railway</i>	<i>reilvei</i>	<i>Industriski kolosek</i>	
<i>light</i>	<i>lait</i>		
<i>Railway</i>	<i>reilvei</i>	<i>Žičana-železnica</i>	
<i>aerial</i>	<i>eriel</i>		
<i>Railway</i>	} <i>reilvei</i> }	} <i>Železnica u izgradnji</i>	
<i>under</i>			} <i>ander</i> }
<i>construction</i>			
<i>Road</i>	<i>roud</i>	<i>Put</i>	
<i>Road</i>	} <i>roud meteld</i> }	} <i>Savremeni ili uvaljan put iznad 5 m. širine</i>	
<i>metalled</i>			} <i>ouver 5 m.</i> }
<i>over 5 m.</i>			
<i>Road metalled</i>	<i>roud meteld</i>	<i>Uvaljan put ispod 5 m. širine</i>	
<i>under 5 m.</i>	<i>ander 5 m.</i>		
<i>Road</i>	} <i>roud anmeteld end</i> }	} <i>Krčanik ili kolski put neuvaljan</i>	
<i>unmetalled</i>			} <i>kart trek</i> }
<i>and cart track</i>			

<i>Road under construction</i>	<i>roud ander konstrakšn</i>	<i>Drum u izgradnji</i>
<i>Ruins</i>	<i>ruinz</i>	<i>Ruševine</i>
<i>Sawmill</i>	<i>somil</i>	<i>Pilana-mlin</i>
<i>Saint</i>	<i>seint</i>	<i>Sveti</i>
<i>Swamp</i>	<i>svemp</i>	<i>Bara, močvara</i>
<i>Stream</i>	<i>striim</i>	<i>Potok</i>
<i>Small</i>	<i>smol</i>	<i>Mali</i>
<i>Source</i>	<i>sors</i>	<i>Izvor</i>
<i>Spring</i>	<i>spring</i>	<i>Izvor</i>
<i>Spa</i>	<i>spa</i>	<i>Banja</i>
<i>Squarre</i>	<i>skver</i>	<i>Trg</i>
<i>Tower</i>	<i>tauer</i>	<i>Toranj</i>
<i>Thermal springs</i>	<i>termel springz</i>	<i>Banja</i>
<i>Trigonomet. point</i>	<i>trigonometrikel point</i>	<i>Trigonometar</i>
<i>Torrent, flood</i>	<i>torent flod</i>	<i>Bujica</i>
<i>Tree</i>	<i>tri</i>	<i>Drvo</i>
<i>Town</i>	<i>taun</i>	<i>Varoš</i>
<i>Valley</i>	<i>veli</i>	<i>Dolina</i>
<i>Village</i>	<i>vilidž</i>	<i>Selo</i>
<i>Vineyard</i>	<i>vinjard</i>	<i>Vinograd</i>
<i>Waterfall</i>	<i>vuoterfol</i>	<i>Vodopad</i>
<i>Watering place</i>	<i>votering pleis</i>	<i>Banja</i>
<i>Water</i>	<i>vuoter</i>	<i>Voda</i>
<i>White</i>	<i>vuait</i>	<i>Beo</i>

II DEO

UPUT ZA ISPISIVANJE KARATA

I

OBJAŠNJENJE ZNAKOVA

II Deo

NAČIN ISPISIVANJA KARATA

1) Ispisivanje naziva na vojnim kartama sviju razmera treba da bude čitko i jasno. Naziv treba da bude tako ispisan da se nedvosmisleno tačno zna kome objektu pripada i da ne pokriva ni jedan važan detalj karte. Položaj reči treba da bude takav da se može lako da čita i bez obrtanja karte, a jasnoća slova takva da se nazivi mogu da čitaju i pri slaboj svetlosti u vozilu, na konju i u pokretu peške.

2) Načelno naziv naseljenog mesta ili makog drugog objekta ispisuje se istočno, a u nedostatku prostora ili ako bi se time pokrio kakav drugi važniji detalj, naziv se ispisuje u blizini objekta, južno, severno ili zapadno i to paralelno sa južnim okvirom.

Nazive uzvišenja treba ispisati po mogućstvu iznad ili ispod znaka visine, a nazive planinskih linija, kosa, grebena, reka, dolina, klanaca, jaruga, pojedinih predela i komunikacija, koji se prostiru u dužinu, ispisuju se u pravcu njihovog protezanja, zbijeno ili razvučeno. Ako se takav jedan naziv pruža u pravcu j. z. — s. i. odnosno s. i. — j. z. tada se takav naziv ispisuje sa juga ka severu, ako se naziv pruža u pravcu s. z. — j. i. odnosno j. i. — s. z. tada se takav naziv ispisuje sa severa ka jugu.

Pri ispisivanju naziva većih vodenih površina treba iste ispisati po mogućstvu na samim vodenim površinama u pravcu protezanja ili paralelno sa južnim okvirom (zbijeno ili razvučeno).

3) Ako za ispisivanje naziva naseljenih mesta ili pojedinih važnijih objekata nema dovoljno mesta u blizini tada se iznimno taj naziv može ispisati i malo dalje na nekom pogodnom mestu, no u tom slučaju treba od naziva povući strelicu u pravcu objekta kome pripada. Razdvajanje naziva dozvoljava se samo izuzetno i to samo tada, ako se time ne stvara nikakva pometnja.

4) Kada dva ili više naselja ili objekta koji su među sobom blizu imaju zajednički naziv a razne prideve, tada se zajednički naziv ispisuje na najzgodnijem mestu u sredini, a pridevi se ispisuju svaki kod svog objekta, pri čemu se na kraju svakog prideva stavlja povlaka, a kod naziva svakog objekta, povlaka se stavlja ispred početnog slova naziva.

Gornji —

Srednji — — Miholjac

Donji —

Kod raštrkanih naselja, naziv može da se ispiše i više puta, no u tom slučaju centar se ispisuje propisnom veličinom slova a ostali delovi se ispisuju sitnije, ali se naziv može da ispiše i razvučeno kad je to naročito potrebno pokrivajući pritom celu prostoriju raštrkanog naselja.

5) Kod razvučeno ispisanih naziva treba se pridržavati sledećih pravila:

a) Slova ne smeju biti suviše razmaknuta da se nebi gubio kontinuitet čitanja. (Razmak slova da ne' prede trostruku visinu malih slova).

b) Ne menjati naglo pravac protezanja naziva.

c) Nazivi se ne smeju ukršteno ispisivati.

6) Nazive reka treba načelno stavljati tamo gde one primaju pritoke, tako da ne bude sumnje koja je glavna a koja sporedna reka. Ako se dve reke slivaju u jednu, koja već ima svoj naziv, tada se nazivi ovih reka, odnosno manjih reka uopšte stavljaju u blizini sliva.

7) Nazivi naseljenih mesta ispisuju se onako kako se zvanično nazivaju. U slučaju da neko naselje ima dva naziva, tada će se glavni ili novi naziv ispisati propisnom vrstom i veličinom slova, a drugi se ispisuje nešto sitnije u zagradama ispod ili pored prvog naziva, u koliko to razmer i jasnoća karte dozvoljava. Koji je naziv zvaničan saznaće se od mesnih narodnih vlasti. Ispod naziva ucrtava se u zagradama visina tog naselja, znak za poštu i telegraf, znak sreza ili cisternu ako je naselje bez vodovoda, izvora ili bunara. Ovi se znaci kod velikih gradova ne meću. Istoriski nazivi ispisuju se tankim blok slovima u zagradi.

8) Imena željezničkih stanica i postaja ispisuju se prema njihovom zvaničnom nazivu, označenom u redu vožnje.

9) Nazivi turističkih kuća ili planinskih skloništa, ispisuju se prema podacima dobivenim od odgovarajućih planinskih udruženja kojima dotični objekti pripadaju.

10) Nazivi koji nisu ozvaničeni (delovi re-ljefa, šume, vode i t. sl.) pišu se onako, kako ih narod dotičnog kraja izgovara.

11) Nazivi se mogu i skraćeno napisati, ali samo oni za koje postoje skraćnja i objašnjenja uz topografske znake. Kratke nazive ne treba skraćivati.

12) Svaka pojedina sekcija smatra se kao

zasebna celina, te na njoj ispisani nazivi moraju biti potpuni a ne ostavljati neka slova za susedni list.

TOPOGRAFSKI ZNACI

Topografski znaci su utvrđeni, uslovljeni znaci, kojima se na planovima i kartama iscrstavaju predmeti koji se nalaze na zemljištu.

Oblik znakova je za sve karte od razmere 1 : 25.000 do zaključno 1 : 200.000 isti.

Topografski znaci raspoređeni su u sledeće grupe:

- A) Objekti
- B) Komunikacije
- C) Detalji kod komunikacija
- D) Mostovi
- E) Vode
- F) Prevozi i prelazi preko reka
- G) Detalji na rekama
- H) Prestavka reljefa zemljišta
- I) Nasipi, jaruge, stenoviti otseci
- J) Kulture
- K) Ograde
- L) Znaci za ustanove u naselju
- M) Granice i granični predmeti
- N) Znaci za visine i stalne tačke
- O) Detalji na morskim obalama i moru i
- P) Uobičajeni nazivi u Jadranskom Primorju.

O NASELJENIM MESTIMA

1) Na planovima i kartama razmere 1:25.000 zaključno do 1:100.000 naseljena mesta crtaju se na sledeći način:

a) **Zbijena naselja.** — Spoljni oblik naselja, ulazi, izlazi, simetrane ulice i raskršća, crtaju se na svom mestu. Oblik ulice na planu treba da odgovara obliku ulice u prirodi. Ako se širine ulica ne daju u razmeru, onda se ulice kroz koje prolaze automobilski putevi, odnosno glavne ulice, crtaju sa dve paralelne linije sa međuprostorom od 0,5 mm. Ostale ulice crtaju se (u koliko mogu da stanu u plan, kartu) sa međuprostorom od 0,3 mm. Objekti (kule, veće građevine, fabrički dimnjaci, crkve) koji su određeni numeričkom ili grafičkom triangulacijom, crtaju se na svoja po položaju određena mesta. Građevine na ulazu i izlazu kao i u centru naselja i važnije veće građevine crtaju se po svom obliku i približno na odgovarajućem mestu. Sve ostale zgrade ucrtavaju se bez obzira na broj zgrada tako, da se dobije karakterističan izgled naselja.

Ako su u naselju kuće nepravilno raspoređene, ulice se predstavljaju sa dve tanke linije, kako je to napred opisano bez obzira na položaj kuća, a kuće se iscrtavaju tako da se dobije karakterističan izgled naselja.

Spomenici, usamljeni grobovi, religiozni kipovi, škole, krstovi, table sa nazivom, kilometarski stubovi, izvori, bunari, obične crpke i cisterne ne crtaju se. Pored škola, mesnih narodnih odbora i t. sl. ne ispisuju se kratice. Isto tako se ne ucrtavaju propusti, a mostovi kraći od 4 metra crtaju se samo onda, ako se nalaze nad znatnijom preprekom.

b) **Rasturena naselja.** — Putevi koji prolaze kroz takva naselja crtaju se svojim znacima, a svi ostali objekti ucrtavaju se koliko to razmer dozvoljava.

A) Znaci za pojedine objekte

1—9 Crkve, džamije, sinagoge, kapele, tulbeta i manastiri ucrtavaju se upravno na južni okvir lista a u izuzetnim slučajevima mogu biti pod uglom od 45° .

Male crkve, džamije i sinagoge, koje se po svom spoljašnjem izgledu ne razlikuju od običnih kuća, ucrtavaju se kao kuće za stanovanje.

One crkve, džamije i sinagoge van naseljenih mesta, koje pored bogomolje imaju još i zgrade za stanovanje sveštenika, posluge i za prijem gostiju, crtaju se sa kvadratom kao manastiri. Centar kruga odnosno presek diagonala pokazuje tačno mesto na kome se objekat u prirodi nalazi. Pod kapelom ili tulbetom podrazumevaju se one bogomolje u kojima nema mesta za više od 20 ljudi.

10 Kao **zamak** ucrtava se samo onaj objekat, koji ima više prostorija za stanovanje i po svome spoljnjem izgledu se ističe kao takav. Veliki zamak ucrtava se prema njegovoj osnovi i položaju na zemljištu.

Mali zamak ucrtava se uslovnim znakom i to tako da je sredina osnovice znaka na svom određenom mestu. Znak za zamak crta se upravno na južni okvir.

11—14 Kao **zgrade** crtaju se one građevine od tvrdog ili slabijeg materijala (kamen, cigla, brvna, naboj sam ili ojačan gredama ili ciglama, barake stalnog tipa) u kojima se može stanovati leti i zimi. Ovde spadaju i zidane štale, šupe, ambari i ostale građevine u kojima bi se vojska mogla i zimi smestiti.

Znaci za zgrade crtaju se po uslovljenom znaku tako da presek diagonala znaka pokazuje tačno mesto gde se objekat na zemljištu

nalazi, a sam znak da je tako orijentisan, kako je orijentisana dotična zgrada u prirodi.

15 Znakom za **bačila** (pojate) crtaju se samo one građevine stalnog tipa od jačeg ili slabijeg materijala, koje se nalaze u planini ili daleko od naseljenih mesta, u kojima se može noćivati, a pored toga, tu se gaji stoka za mužu i izradu mlečnih proizvoda. Centar kruga nalazi se na merenjem dobivenom mestu.

16 **Nastrešnice** su građevine sa krovovima od 4 stuba bez zidova, a kolibom se smatraju one primitivne građevine od slabog materijala trske, ševara, dasaka, šiblja, koje ipak imaju karakter stalnosti. Nastrešnice i kolibe ucrtavaju se samo van naseljenih mesta kada služe za orijentaciju ili kada su grupisane u većem broju i mogu poslužiti kao skloništa. Presek diagonale pokazuje tačno mesto na kome se nastrešnica, koliba u prirodi nalazi.

17 **Kozolec** je građevina od jednog reda stubova, koji su pokriveni uskim krovom i služe za sušenje žita i trave. Crta se samo van naseljenih mesta i to tako da sredina znaka bude na merenjem dobivenom mestu, pri čemu orijentacija mora da odgovara onoj u prirodi.

18 Kao **spomenici** ucrtavaju se samo oni objekti, koji su od monumentalne vrednosti, kao na primer Knez Mihajlov spomenik, Spomenik Neznanog Junaka itd. Ovim znakom se ne predstavljaju nadgrobni spomenici pa ma to bili i usamljeni grobovi. Znak spomenik crta se upravno na južni okvir, a sredina osnovice bez senke crta se na svom mestu dobivenom merenjem.

19 **Opštinski narodni odbor** (Op. NO), **Škola** (ŠK), **Stanica narodne milicije** (SNM), **Zadružni dom** (ZD), **Ekonomsko dvorište** (Ek. D). Ovim znakom označavaju se samo one građevine, koje

su za tu svrhu naročito građene. Građevine u kojima su samo privremeno smeštene napred pomenute ustanove, crtaju se kao obične građevine bez natpisnih skraćenica. Ove skraćenice ne meću se ni onda, kada se ti objekti nalaze u gusto naseljenim mestima.

20 Usamljeni hotel ili mehana — gostionica je ona usamljena građevina u kojoj se obavljaju ugostiteljski poslovi. Napušteni hoteli ili mehane bez naročito poznatog imena, crtaju se kao obične zgrade. Planinska kuća, koja pruža prenoćište ili opskrbu, crta se znakom usamljenog hotela, inače kao obična kuća. Ovaj se znak crta orijentisan kao u prirodi, a barjačić tako da uvek bude ispružen u severoistočnom pravcu.

21 Šumareva i lovačka kuća je građevina u kojoj stanuju šumari, lovci ili uopšte osoblje šumskih uprava. Ovi znaci crtaju se samo izvan naseljenih mesta i to tako da su rogovi znaka uvek orijentisani na sever, a presek diagonale znaka da je na svom mestu.

22 Veće razvaline koje mogu u razmeru da se snime, crtaju se u obliku njihove osnovice, a manje se predstavljaju uslovnim znakom. Uslovni znak crta se orijentisan prema severu i to tako, da unutrašnji ugao znaka bude na svom mestu. Kao razvaline crtaju se samo ruševine zamkova, utvrđenja i u opšte govoreći samo ruševine masivnih građevina, debelih zidova. Ruševine običnih kuća, čiji zidovi još stoje, crtaju se kao kuće, a ako su zidovi porušeni i nema izgleda da će kuća biti skoro obnovljena, onda se na tom mestu ne crta ništa.

23 Silos ucrtava se tako da signatura bude uvek orijentisana prema severu, a severozapadni ugao crnog kvadratića crta se tačno na onom mestu koje odgovara mestu na zemljištu.

24 Kula — razgledni stub. Ovim znakom ucr-

tavaju se građevine stalnog karaktera od tvrdog materijala ili drveta, podignute u cilju razgledanja okoline. Osmatračnice (granične, lovačke itd.), ne ucrtavaju se. Znak je orijentisan prema severu, a sredina osnovice bez senke, crta se na mestu, koje tačno odgovara onom u prirodi.

25—26 **Usamljeni grobovi, krstovi i religiozni znaci**, ucrtavaju se samo onda, ako su tako solidno građeni da se decenijama neće izgubiti i služe dobro kao orijentacioni objekti. Pored puteva ovi se znaci crtaju na onoj strani puta na kojoj se u prirodi nalaze.

27—29 **Veća groblja** crtaju se u razmeru prema svojoj osnovi. Sva manja groblja, koja se ne mogu u razmeru uneti po osnovi, ucrtavaju se uslovnim znakom, no s tim da se presek diagonala signature takvog groblja crta na mestu koje odgovara prirodi.

30 **Zapis ili ikona na drvetu**, ucrtava se samo van naseljenih mesta i to onda, ako je u izgledu da će se održati dugo vremena. Znak je orijentisan prema severu, a presek stabla sa senkom ucrtava se na svoje mesto. U šumama crtaju se ovi znaci uvek.

31 **Putokazi**, ucrtavaju se samo van naselja i to onda ako mogu poslužiti dobro za orijentaciju. U šumi ucrtavaju se svi putokazi.

32—35 **Znaci za kalorične centrale, fabrike i plinare** crtaju se orijentisani prema severu tako da sredina osnovice znaka bez senke bude na svom mestu. Ako je fabrika bez dimnjaka, te liči na običnu kuću a u unutrašnjosti ima ugrađene fabričke mašine crta se znakom obične kuće sa dodatkom kratice »fbr.« Dimnjaci većih fabrika crtaju se kružićima čiji su centri na mestima koji odgovaraju onima u prirodi.

36 Znakom za **radiostanicu** obeležava se stub

antene, ako ima više stubova, onda se određuje i tim znakom obeležava onaj stub antene, koji sa daljina najviše pada u oči. Znak se crta orijentisan prema severu, a sredina osnovice bez senke, crta se na mestu koji odgovara onom na zemljištu. Ostale zgrade ucrtavaju se prema položaju i mestu na planu — karti.

37 Znak za **meteorološku stanicu** crta se samo onda, ako je dotična stanica snabdevena celokupnim uređajem za vršenje meteorološke službe. Crtani znak je orijentisan prema severu, a centar crnog trougla nalazi se na određenom mestu.

38 Znak za **izvor nafte** ucrtava se orijentisan prema severu, stim da mu je sredina osnovice bez senke na svom mestu. Ako ima više izvora, pa ne mogu da stanu na plan-kartu, tada se ucrtavaju najvažniji, odnosno oni, koji se nalaze na ivicama polja.

39 Znak za **rezervoar nafte**, ucrtava se sa centrom kružića na svoje mesto. Da bi se ovaj znak ucrtao potrebno je da postoji solidno građeno postrojenje za prijem nafte.

40 **Naftovod** se ucrtava samo van naseljenih mesta i to samo tada, kada se iznad površine zemlje jasno raspoznaje, a ucrtava se tačno na mestu koje u prirodi zauzima, a pored komunikacija i objekata ucrtava se približno. Pri ukrštanju sa drumovima znak za naftovod se prekida.

41 Sa znakom za **hidroelektričnu centralu** ucrtava se glavna zgrada u kojoj su mašine i to tako, da centar kružića bude na svom mestu.

42 **Električni nadzemni vod**, ucrtava se samo van naseljenih mesta. Kad vod prelazi preko terena, onda tačke preloma linije moraju biti tačno određene i na svoje mesto u plan ucrtane. Pored drumova, linija električnog voda crta se

sa one strane druma kao što je u prirodi, ali po položaju ne mora da bude na svom mestu, već se ucrtava približno. Pri ukrštanju sa drumovima ovaj se znak prekida.

43—48 **Strugare i mlinovi** crtaju se tako da budu orijentisani prema severu, a centar kružića da bude na svom mestu. Napuštene strugare i mlinovi, u kojima nema više uređaja za struganje odnosno za mljevenje, crtaju se kao obične kuće, ako postoji mogućnost stanovanja, inače kao nastrešnice.

49 **Mlin na čamcima** ucrtava se na samoj reci, približno na onom mestu, na kome se u prirodi nalazi.

50 Znak za **vetrenjaču** ucrtava se orijentisan prema severu, a sredina osnovice je na svom mestu.

51 Znak za **parnu ciglanu** ucrtava se orijentisan prema severu, a sredina osnovice je na svom određenom mestu. Opkop se crta u razmeru ili kao znak.

52 Kod **običnih ciglana** ucrtava se sredina pravougaonika znaka na mesto na kome se nalazi glavna građevina u prirodi. Opkop, u koliko se ne može da ucrtava u razmeru, crta se kao znak. Veliki opkopi oko ciglana, koji mogu po razmeru da stanu u plan, ucrtavaju se u razmeru po svom obliku.

53—54 Znak za **parnu i običnu krečanu**, ucrtava se sa centrom kružića na odgovarajuće mesto, s tim da se dim parne krečane orijentiše na sever.

55 Znak za **majdan** ucrtava se na mesto, koje odgovara mestu u prirodi, orijentisan prema severu, a pored znaka ispisuje se početno slovo onog materijala, koji se u tom majdanu kopa.

56 Znak za **rudnik** ucrtava se orijentisan prema severu s tim, da presek čekića označuje ta-

čno mesto glavnog okna u prirodi. Uz znak se ispisuje ruda koja se tu vadi (ugalj, zlato, srebro, gvožđe, bakar itd).

57 Znak za **napušteni rudnik** ucrtava se samo onda, ako u prirodi postoji još vidni trag napuštenog rudnika, a koji se neće u dogledno vreme izgubiti.

58—59 **Pećine sa i bez vode i bezdani**, ucrtavaju se prema prirodnom položaju pećine ili bezdana tako, da je ulaz okrenut kao u prirodi. Ako pećina ili bezdan, ima svoje naročito ime onda se i ono daje pored znaka.

60 **Telegrafsko-telefonske linije** crtaju se samo onda, kada vode preko terena odvojeno od drumova. Signatura se crta tačno na mestu koje odgovara u prirodi.

61 **Aerodrom** se snima u razmeru, a znak se meće u sredini ograđene prostorije aerodroma.

62 **Vezduhoplovni svetionik** crta se orijentisan prema severu s tim, da mu je centar crnog kružića na određenom mestu, koje odgovara u prirodi.

63—64 Znacima za **TB i LB** ucrtavaju se samo oni objekti, koji se održavaju. Centar kružića crta se na određenom mestu, a strelice su upravljene u pravcu otvora puškarnice.

65 Znakom za **tranšeje** ucrtavaju se sve postojeće tranšeje, koje su u prirodi još potpuno jasne i dublje od jednog metra. Tranšeje koje su preoravane ili skoro zatrpane ne ucrtavaju se. Simetrala signature odgovara tačnom položaju u prirodi.

B) Komunikacije

a) Željeznice

66—74 Željeznice se klasificiraju i ucrtavaju prema svojoj vrsti, širini, broju koloseka i vrsti pogona.

Širina normalnog koloseka iznosi 1,435 m a širina uskih koloseka iznose 1 m, zatim 0,76 m (ovo je najrasprostranjenija pruga putničkog i teretnog saobraćaja Bosne i Hercegovine) i pruga uskog koloseka 0,60 m (većinom industrijska pruga).

Sve ove pruge ucrtavaju se svojim uslovnim znakom tako da simetrala znaka pruge, koja predstavlja simetralu pruge u prirodi, bude na svom određenom mestu. Kada pruga prolazi uz sam drum tako da je nemoguće prugu i drum u razmeru ucrtati na svoje mesto, tada se crta drum na određeno mesto, a pruga se crta približno pored njega. Od ovog se može u izuzetnim slučajevima otstupiti, na pr. kada drum prolazi pored prave pruge na dužini od više kilometara, tada će se pruga crtati na svoje pravo mesto. Kad pruga vodi sasvim uz reku ili potok, ona se crta približno zadržavajući svoje oblike, a reka ili potok crtaju se na svoje mesto.

Znak za prugu u građenju normalnog ili uskog koloseka ucrtava se samo onda, ako su radovi u toku; ako je u prirodi označena samo trasa (koljem, usecima, propustima) a radovi u toku leta neće otpočeti, tada treba snimiti trasu, označiti je na planu-karti duplom tankom linijom na razmaku od 0,5 mm i u legendi objasniti. Ovim znakom obeležiti i trase razgrađenih pruga, ako su u prirodi dobro vidne i nisu postale putevi. Trase razgrađenih pruga, koje su međuvremeno postale putevi, predstaviti signaturom odgovarajućeg puta.

75 Znak za **žičanu željeznicu** ucrtava se samo onda ako na planu-karti nije kraći od 1 sm. Sasvim primitivne žičane željeznice ne ucrtavaju se.

76 **Tramvajska pruga** crta se tako da simetrala puta ostane na svom mestu, a pruga se

crta prema uslovnom znaku. Kroz ulice naseljenih mesta pruga se ne crta.

b) Putevi

77 Autostrada ili dvojni automobilski put je put najbolje kakvoće, naročito izrađen za brzi saobraćaj za sva pa i za najteža motorna vozila. Saobraćaj se obavlja odvojeno u oba pravca. Podloga je najsolidnije i najčvršće izgrađena, a kolovoz je od asfalta, cementnog betona, granitnih ili bezaltnih kocki. Objekti su od kamena, betona ili gvožđa. Ukrštanje sa ostalim komunikacijama nisu nikada u nivou, već preko nadvožnjaka ili podvožnjaka. Ako se autostrada sastoji u prirodi iz dva, travnjakom odvojena puta, onda se kao simetrala znaka za autostradu uzima simetrala međuprostora tih puteva.

78 Automobilski put I reda ili usavršeni šose je tip našeg autoputa Subotica — Beograd — Niš — Sofija, put Bratstva i jedinstva.

Podloga ovog puta izrađena je od najsolidnijeg materijala za saobraćaj svih, pa i najtežih motornih vozila. Upotrebljiv je po svakom vremenu i u svako doba godine. Širina planuma je 8 do 11 m, širina kolovoza najmanje 6, širina banketa po 1 m.

Kolovoz je od cementnog betona, sa uzdužnim i poprečnim dilatacionim otvorima ispunjenim bitumenskom masom sa asfaltom, a na usponima i većim krivinama, granitnom ili bezaltnom kockom.

Objekti su od betona, kamena ili gvožđa. Ne mora da ima nadvožnjake ili podvožnjake, a može da ima ukrštanje u nivou. Krivine i usponi omogućavaju korišćenje najvećih brzina motornih vozila, sa izuzetkom na serpentinama gde se brzina mora da uspori.

79 Automobilski put II reda ili običan šose.
 — Podloga mu je izrađena od solidnog materijala, a kolovoz je izrađen od makadama ili sličnog postupka. Upotrebljiv je u svako doba godine i za sva motorna vozila. Širina kolovoza je najmanje 4 m. Ukrštanje je u nivou. Radi većih i oštrijih krivina, brzina kretanja motornih vozila u srednjem je do 40 km na sat.

80 Autoput III reda (nekadanji sreski put), ima čvrstu podlogu, koja je naročito građena, ili je dugogodišnjim nasipanjem dobila zadovoljavajuću čvrstinu. Kolovoz je izrađen od makadama, širine najmanje 3 m. Objekti mogu biti i drveni. Brzina kretanja motornih vozila je oko 25 km na sat. Upotrebljiv je za sva motorna vozila u svako doba godine.

81 Bolji kolski put (nekadanji krčanik) bez naročito građene podloge, a kolovoz se održava izravnjavanjem rupa, isušivanjem, nasipanjem tucanog kamenja, cigala ili šljunka. Širina kolovoza je 3 m naviše. Objekti su većinom drveni za teret do 3 tone. Za automobilski saobraćaj i veće terete upotrebljiv je samo u suvo vreme, a i tada je potrebno prethodno rekognosciranje. Naročito široki banatski i sremski putevi, koji ne odgovaraju prednjim uslovima, crtaju se onom signaturom kojoj njihov kvalitet odgovara, a pored signature puta crta se još i granica oranice, koja ne mora da bude u razmeru.

82 Napušteni automobilski put može biti automobilski put ma kojeg reda, kada mu je kolovoz i podloga toliko iskvaren da se saobraćaj po njemu ne može vršiti (ovo će biti slučaj kod građenja novih varijanti).

Ovim se znakom ne može obeležiti put, čiji je kolovoz iskvaren, ali postoji mogućnost njegove opravke u skoroj budućnosti, što se raz-

bire po dovlačenju materijala, raspitivanjem kod građevinskih sekcija i td.

83 Automobilski put u građenju. — Da bi se ovaj znak nacrtao, potrebno je da je budući put u prirodi jasno obeležen, trasiran, da se na njemu već vrše radovi (useci, nasipi, mostovi i sl.).

84 Običan kolski put je širok seoski put bez podloge, koji se ne nasipa i ne održava, ali svojom širinom ipak omogućava mimoilaženje kola i da se rupe (ulokani koloseci) zaobiđu. U suvo vreme mogu poslužiti za prevoz srednje teških motornih vozila. Ovi putevi obično služe kao glavni spojevi između naseljenih mesta.

85 Lošiji kolski put je prirodan put koji se ne održava, a širina mu je tako mala da se seoska vozila na njemu ne mogu na svakom mestu da mimoide. Obično služi samo za lokalni saobraćaj sa mesnim prevoznim sredstvima (za dovoz žetve, drva i t. sl.). Za motorni saobraćaj ovi putevi nisu sposobni. U ravničastom terenu i ravnici, svi putevi koji služe za poljoprivredne svrhe, a ne služe za direktno vezivanje naselja, crtaju se znakom za lošije puteve.

86 Bolja konjska staza je put za tovarnu stoku, širine najmanje 1 m. Na ovom putu ne sme biti nikakvih prepreka (veliko kamenje, kameno klizavo tlo, prestrmi usponi), natovarena stoka može lako da se mimoide, na strminama napravljene su serpentine.

87 Lošija konjska staza je put u brdovitom i planinskom zemljištu u prirodi dobro uočljiv, po kome jahaća i natovarena stoka može još bez opasnosti da se kreće. One staze, na kojima ima mesta preko kojih natovarena stoka ne može da pređe ni pretovarom, ucrtavaju se kao pešačke staze. Ako se takva mesta mogu pretovarom i prenosom na rukama da prođu i stoka da prevede i ponovo da natovari, tada se taj put ipak

daje kao lošija konjska staza, a ako takvih delova ima više, tako da sumirani dostignu trećinu dužine cele staze, tada se daje znak pešačke staze. Isto tako kada konjska staza postaje neupotrebljiva za natovarenu stoku, crta se od mesta gde joj se menja klasifikacija kao pešačka staza.

88 Pešačka staza je put u brdovitom i planinskom zemljištu po kome može da se kreće samo pešak, a u izuzetnim slučajevima i jahač ili lako natovarena stoka. U ravnici i ravničastom terenu, tim znakom crtaju se sasvim uske staze, kojima saobraćaju samo pešaci a prolaze kroz šumu ili predstavljaju naročite prečice.

89 Pešačka staza, mestimično na terenu ne uočljiva, daje se isprekidanim znakom, no sve dotle dokle je staza dobro uočljiva, daje se propisanim uslovnim znakom.

90 a) Kada je **zavoj serpentina drumova** tako oštar da kamion od 5 tona ne može bez manevrisanja da ga prođe, tada se na tim mestima ucrtavaju u belinu puta 5 tačkica.

b) Mesta na kojima **uspon prelazi 10%** označavaju se propisanim uslovnim znakom.

C) Detalji kod komunikacija

91 Znak za **kilometarski stub** crta se tako da mu vrh znaka viri na onoj strani signature puta na kojoj se stub u prirodi nalazi. Ovi znaci otstupaju od svojih pravih položaja u prirodi za polovinu širine signature komunikacije.

92 **Viadukt** je u stvari višespratni most, koji prelazi znatna udubljenja. Veliki viadukt ucrtava se u razmeru i to tako, da krajevi simetrale signature budu ucrtani na svojim određenim mestima. Mali viadukt ucrtava se tako da cen-

tar viadukta bude na svom određenom mestu, a signatura pravilno orijentisana.

93 Znak za **tunel** ucrtava se tako da ulazni i izlazni portal bude sa svojom simetralom na određenom mestu. Ostali delovi podzemne trase ucrtavaju se prema planovima građevinskih sekcija. Pored znaka ispisuje se i naziv ako ga ima. Tunel za vodu crta se plavo.

94 **Galerije**, to su objekti slični tunelima, razlikuju se od tunela samo u tome, što su sa strane prema dolini otvorene. Znak za galerije ucrtava se na isti način kao i znak za tunele.

95—96 **Zaštitni i potporni zid** građeni su od kamena ili betona. Ovi znaci u većini slučajeva neće biti po položaju na svom mestu ucrtani, već će samo simbolično označavati mesta gde se potporni odnosno zaštitni zidovi nalaze. Ucrtavaju se samo onda, ako im je visina od 0,5 m na više, kada su viši od 1 m tada se njihovo relativno nadvišavanje označava brojkama.

97—99 **Komunikacija na nasipu ili useku**. — Uslovni znak za nasip ili usek, crta se samo onda kada je nasip odnosno usek visok odnosno dubok 0,5 m ili više; kada su viši odnosno dublji od 1 m tada se njihova relativna visina (dubina) označava brojkama. Ovaj znak se crta pored signature za komunikacije na 02, mm (ne bliže) tako, da se ne slije sa signaturom komunikacije.

100—101 **Drvored** pored puta crta se onako kako je to uslovnim znakom dato, a pojedino drveće se crta tako da odgovara slici u prirodi.

102 Iscrtavanje **ukrštanja komunikacija** vrši se tako da se signatura lošije komunikacije prekida.

103 **Nadvožnjaci i podvožnjaci** crtaju se kao i svi ostali mostovi, jer su i istog značaja. Pod-

vožnjak je ono mesto gde kakva komunikacija prolazi ispod mosta druge.

104 **Veća željeznička stanica** crta se po svojoj spoljnoj konturi u razmeru. Oblik stanice treba da odgovara njenom obliku u prirodi. Glavne zgrade treba ucrtavati na svoje mesto.

105 **Manja željeznička stanica** u koliko ne može u razmeru da stane, ucrtava se uslovnim znakom, zgrada stanice i simetrala pruge treba da je na svom mestu. »Ž. st.« dodaje se uz signaturu prema potrebi.

106 Znak za **postaju** stavlja se na onom mestu otvorene pruge gde putnički vozovi zastaju. Ako postoji kakva zgrada na mestu zastanka, ta se zgrada crta na svom mestu, a znak se crta pored nje.

107 **Prolaz automobilskih puteva kroz naseljena mesta** objašnjen je u odeljku o naseljenim mestima. Ulice kroz koje prolaze autoputevi crtaju se tako da budu široke kao beli međuprotor signature komunikacije.

D) Mostovi

108—115 Dužina **velikih mostova** crta se u razmeru (širina po signaturi), simetrala početka i završetka mosta ucrtava se na svoje određeno mesto. Stubovi (ako ih ima) ucrtavaju se samo kao uslovni znak. Mali mostovi ucrtavaju se po svom znaku, s tim što sredina signature mosta označava tačno mesto u prirodi.

116 Propusti su **mali otvori ispod koloseka** komunikacije, koji služe za odvođenje vode s jedne na drugu stranu. Površina nad propustom izrađena je kao i na ostalom delu komunikacije. Propusti čiji je radius ispod 0,5 m ne ucrtavaju se.

117—118 **Brvna** su prelazi preko reka preko

kojih zbog njihove male širine nemogu preći nikakva vozila.

E) Vode

119—125 U kartu 1:25.000 ucrtavaju se uvek svi **izvori i bunari**, a u karte sitnije razmere samo oni koji su za orijentaciju važniji. U vodom oskudnim krajevima ucrtavaju se svi izvori i bunari u karte svih razmera do zaključno 1:100.000. Centar kružića, elipse, pravougaonika, odgovara tačnom mestu na kome se rezervoar, izvor, bunar ili česma u prirodi nalazi. Kod bunara sa đermom i kod arterskog bunara presek vertikalne crtice signature sa senkom, odgovara tačno mestu na kome se bunar u prirodi nalazi. Kod izvora i česama, crtica je uvek upravljena u pravcu toka vode.

126—127 **Cisterne** služe za skupljanje atmosferske vode, koja se upotrebljava za piće — pri oskudici izvora i bunara. — Sa znakom cisterne (ima stalno pijaće vode) označavaju se samo one veće cisterne, kod kojih voda neće da nestane ni za vreme dužih suša. Sve ostale cisterne označavaju se propisnim znakom (ima povremeno pijaće vode). Presek dijagonala signature označava tačno mesto cisterne u prirodi.

128 **Vodovod** se ucrtava samo onda, ako stvarno snabdeva neko naselje vodom, ako se nad zemljom jasno raspoznaje, ako dobro služi za orijentaciju i ako mu je dužina tolika da na planu, karti nije kraći od 2 sm.

129—132 **Crpke** sa električnim, parnim pogonom ili na vetar, su stalna postrojenja za vadenje veće količine vode; obična crpka ili dolap, je manje primitivno postrojenje sa pogonom za konje ili volove i služi za navodnjavanje bašta.

Centar kružića nalazi se tačno na mestu koje odgovara prirodi.

133—135 **Reke i kanali**, koji po svojoj širini mogu da se pretstave u razmeru, ucrtavaju se sa dve plave linije. Svaka obala crta se na svoje određeno mesto uzimajući u obzir srednje vodostanje. Ako je obala reke usečena, tada se na određeno mesto ucrtava gornja ivica odrona, a plava linija vode povlači se u tome slučaju do vrhova zubaca.

Reke i kanali, koji po svojoj širini ne mogu da se pretstave u razmeru, ako im je širina 5 i više metara, a dubina vode pri srednjem vodostanju 1 m i više, ucrtavaju se na kartama 1:25.000 sa dve plave linije na rastojanju od 0,3 mm jedna od druge.

U kartama 1:50.000 i 1:100.000 sa dve linije crtaju se samo one reke i kanali koji po razmeru nemogu da stanu, čija je širina veća od 10 m a dubina takva da se nemogu pregaziti. Izuzetno crtaju se i one reke uže od 10 m koje na većoj svojoj dužini predstavljaju ozbiljnu prepreku.

Kada su reke i kanali pretstavljeni uslovnim znakom a ne u razmeru, tada je simetrala znaka ucrtana na svoje određeno mesto.

136—137 **Reke, potoci i kanali ispod 5 m širine** crtaju se sa jednom linijom no tako, da se reke u izvornom delu crtaju sasvim tanko, pa prema ušću postepeno zadebljavaju, a kanali se crtaju na svojoj celoj dužini jednako debelom linijom. Jaz je plitak kanal, koji odvodi vodu iz reke radi navodnjavanja ili radi pogona mlina.

138—140 **Potok sa strmom obalom** ucrtava se tako da simetrala potoka bude ucrtana na određeno mesto, a znak za strmu obalu ucrtava se prema prostoru. Ako je razmak strmih obala tako velik da se obale mogu u razmeru da snime,

tada se svaka obala posebno ucrtava, tako da gornja ivica obronka bude na svom mestu. Sve ovo važi i za jaruge. Kada u planu nema dovoljno mesta, tada se u planinskom i brdovatom zemljištu jaruga pretstavlja običnim linijama boje horizontala bez zubaca. Ovim znakom može ponekad da se pretstavi i strma obala u ravnici. Kada je dubina strme obale — jaruge veća od 1 m, tada se pored signature stavlja brojka koja označava dubinu.

141 Kanal ili jaz na nasipu ucrtava se tako da simetrala vodotoka odgovara mestu i pravcu u prirodi. Ako je kanal ili jaz širok preko 5 m i dublji od 1 m tada se vodotok ucrtava sa dve linije, a nasip se ucrtava po svom uslovnom znaku, no tako da se signature ne sliju. Ovim znakom crtaju se i oni kanali između dva nasipa manjih dimenzija, koji se po razmeru plana ili karte kao takvi ne mogu pretstaviti.

142 Znak za poniranje ili ponovno izviranje reke crta se srazmerno na onom mestu plana-karte, na kojem se u prirodi nalazi; znaku za ponovno izviranje dodaje se strelica, koja označava pravac toka reke. Ova crtica dodaje se uvek uz ponornicu kada se na karti ne raspoznaje pravac toka reke (ponornice).

143 Akvadukt služi da se voda prevede preko udolja. To je u stvari most sa vodovodnim cevima ili koritima. Ucrtava se samo tada ako je stalnog karaktera i solidne izrade.

144 Potok ili kanal povremeno sa vodom, poznaje se u prirodi po jasno vidljivom tragu toka vode (imaju vode samo za vreme topljenja snega ili mnogih kiša) koji za vreme leta ili suše presušuju ili imaju samo mestimično vode; crtaju se svojim znakom prema propisu za crtanje potoka i kanala sa stalnom vodom.

145 Jezera, bare i lokve snimaju se i ucrtava-

vaju po svome obliku u razmeru pri normalnom vodostanju. Bare su vodne površine nešto pliće od jezera, većinom su sa blatnjavim dnom i neprolazne, često su obrasle ševarom ili trskom, nepresušuju. Lokve su manje površine vode sa blatnjavim tlom, često neprolazne, leti obično presušuju.

146 Znakom za **ribnjak** označavaju se samo one vodne površine u kojima se gaji riba i koje su za to naročito uređene.

147—148 **Prohodno močvarno zemljište** je obično pokrivo bujnom travom, trskom ili ševarom, tlo je vlažno ili meko, ali čovek ili stoka može da ga pregazi. Leti i za vreme duže suše, po njemu se mogu kretati i lakša vozila i natovarena stoka.

149—150 **Neprohodno močvarno zemljište** je ono zemljište preko koga se ni pešak van puteva ne može kretati; uvek je pokrivo vodom koja nikad ne presušuje, ili bujnom vegetacijom (ševar, trska, barska trava).

151 **Treset** je zemljište crno crvenkaste ili mrke boje, sastoji se iz izumrlih raspadnutih i čvrstih biljaka, zemlje i vode. Kad se isuši upotrebljava se za gorivo.

Dubina sloja treseta je različita; površina je pokrivena korom od bilja ili je obrasla mahovinom i travom, često prošarana blatnjavim kanalima sa vodom koji otežavaju kretanje.

152—153 Znak za **živi pesak i pesak pored reka**, daje se samo na onim površinama zemljišta koje su gole i ne obrađuju se.

F) Prevozi i prelazi preko reka

154 **Željeznička skela** (trajekt) služi za prevoz željezničkih vozova. Ucertava se samo onda ako je stalnog karaktera.

155—158 **Skele** se ucrtavaju samo onda ako su stalnog karaktera. Skela nosivosti preko 3 tone, dobija uz odgovarajući znak broj, koji označava nosivost u tonama.

159—162 Kao **gazovi** odgovarajuće kategorije, ucrtavaju se samo ona mesta na rekama, koja su kao takva upotrebljiva pod normalnim uslovima vremena. Da bi se reka mogla gaziti, dno treba da je ravno i peskovito (ne mulj), brzina vode treba da je 1 do 2 m u sekundi, dubina vode pri normalnom stanju maksimalno da bude za vozila 0,60 m, za konjicu 1,3 m, a za pešaka 1 metar.

G) Detalji na rekama

163 **Pravac toka vode** ucrtava se na pogodnom mestu u blizini ili kod samog naziva reke tako da strelica pokazuje pravac toka reke.

164 **Vodopad** se ucrtava na svim vodenim tokovima ako je visina pada vode 5 m i više, niži vodopadi neucrtavaju se. Ako vodopad ima svoje ime, onda se i ovo ispisuje.

165—166 **Ustave** služe za zadržavanje vode i crtaju se tako da kvadratić znaka bude uzvodno nacrtan.

167 **Sprudovi** se crtaju u razmeru i to samo onda, ako se iznad vode vide kod srednjeg vodostanja. Sprudovi koji nastaju usled velike suše, ne ucrtavaju se.

168—169 **Brane** su postrojenja u rekama koja služe za odvratanje vode u kanale za mlinove itd. Crtice se crtaju nizvodno.

170—171 **Ledobrani** su postrojenja za zaštitu plovnih objekata ili mostova na rekama od plovćih vodenih santi. Crtaju se uvek uzvodno od objekta koga zaštićuju.

172—173 **Odbijači vode** su građevine u reka-

ma koje služe za osiguranje obale od podlokanja. Crtaju se uslovnim znakom prema materijalu od koga su sagrađene.

174 Parobrodská stanica. — Ovim znakom označava se ono mesto na obali reke, na kojem postoji stalan plovni objekat za pristajanje brodova.

175—176 Znakom plovnost reke za parobrode označavaju se samo oni delovi reke na kojima se obavlja redovan parobrodski saobraćaj. Znakom plovnost reke za manje brodove, označavaju se oni delovi reke, na kojima nema parobrodskog saobraćaja, a dubina reke i njene osobine dozvoljavaju saobraćaj manjih brodova do 10 tona nosivosti.

177 Znak plovnost reke za splavove crta se na onim rekama na kojima se splavovi puštaju, a koje nisu plovne za brodove. Znak za plovnost reke, bilo koje odgovarajuće signature, ucrtava se u sredinu reke odmah blizu okvira sekcije, a ako reka nije plovna na celoj svojoj dužini te sekcije, tada se taj znak meće tamo gde počinje ili gde prestaje plovnost. Ako reka ima više rukava, znak za plovnost meće se u one rukave; kroz koje se obavlja saobraćaj.

Kad je neka reka označena kao plovna za parobrode, onda druge oznake otpadaju. Ako je neka reka samo delimično plovna za parobrode (na jednoj sekciji), tada se u sledećem delu reke stavlja znak odgovarajuće plovnosti.

177a Osigurana obala kamenom, drvetom. — Ovim znakom se označava ona kosa obala koja je osigurana od odronjavanja nabacanim, naslaganim ili ugrađenim kamenjem, ili je njeno osiguranje izgrađeno od solidnog drvenog materijala (fašine).

Kej je od kamena, talasastih gvozdenih plo-

ča, betona ili solidnog drvenog materijala (piloti) vertikalno izgrađena obala.

178 **Kilometarska oznaka pored reka**, ucrtava se samo onda, ako je izgrađena od čvrstog materijala i ako se u prirodi vidno uočava. Presek vertikalnog štapića signature sa senkom, ucrtava se na mesto koje odgovara prirodi.

H) Prestavka reljefa zemljišta

179 Prestavka reljefa zemljišta vrši se **horizontalama**. Ekvidistancija se određuje prema razmeru karte. Za jasnije i detaljnije izražavanje reljefa upotrebljavaju se polu i četvrt horizontale. Na topografskom snimanju u ravnici, mogu se upotrebiti i osminke. Pomoćne horizontale se ne crtaju tamo, gde je nagib jednostavan, a osnovne horizontale mogu se na mestimično vrlo strmim padinama da prekinu.

180 U ravničastom zemljištu, za pretstavku izvesnih nijansi terena, koji se ne mogu ni pomoćnim horizontalama da pretstave, mogu se upotrebiti crtice — senčаницe (šrafe).

Senčanicama se pretstavljaju samo oni delovi zemljišta, čija se strmina u prirodi vidno uočava. Iscrtavanje se izvodi tako da se one u početku crtaju tanke i kratke skoro kao tačkice, sa nagibom postepeno se produžuju i zadebljavaju, a pri nestanku nagiba opet postepeno nestaju u tačkicama.

U karsnom i ravničastom terenu obavezno je na vrhovima i grebenima označiti pravac pada pomoću crtica pada (bergštrih) na horizontalama. Male vrtače, koje se ne mogu u razmeru da pretstave, ucrtavaju se uslovnim znakom.

Da bi se reljef lakše čitao stote horizontale treba na zgodnim mestima označiti njihovim

apsolutnim visinama u boji horizontala na primer 1200, 1300, 1400 i tako dalje.

Horizontale se prekidaju duž ulica, drumova, nasipa i useka.

Stene i lednici. — Iscrtavanje stena treba da odgovara prirodi tako, da se raspoznaju grebenske linije, sedla i oblici onih delova koji su još delimično obli. Osnova stena crta se nešto veća, nego što bi po razmeru trebala da bude. Da bi se plastika stenjaka bolje istakla potrebno je pri iscrtavanju stena izvršiti i senčenje pri zamisli kosog osvetljenja. Stene se crtaju u boji horizontala. Veliki, pojedinačni kameni blokovi iscrtavaju se karakteristično prema svom obliku.

Lednici se predstavljaju horizontalama zelenkasto plave boje i senče se istom bojom.

I) Nasipi, jaruge, stenoviti otseci

181—182 **Vrtača i udolja** (starača) čija se obala jasno raspoznaje a ne može da se pretstavi horizontalama, predstavlja se crticama pada ili po uslovljenom znaku.

183—185 **Nasipi, stepenasta uzvišenja, rovovi, terase, udubljenja sa strmim, odronjenim obalama**, ucrtavaju se samo onda, ako im visina odnosno dubina u prirodi nije manja od 0,5 m. Ako su viši, odnosno dublji od 1 m onda se pored znaka stavlja i relativna visina. Znak se crta tako, da se pri smanjenju visine (dubine) zubi crtaju sve kraći, dok ne pređu u tačke, gubeći se tamo gde se nasip, usek, gubi.

186—187 **Kod jaruga sa strmim stenovitim stranama ili strmim stranama od zemlje**, snimaju se i na određeno mesto u plan ucrtavaju obe gornje ivice obale i najdublji tok jaruge. Stene, odnosno strme obale od zemlje, koje se ne mogu predstaviti horizontalama, crtaju se sli-

kovito uslovnim znakom. Ovim znakom crtaju se samo one strme strane od zemlje, koje su izlo-kane, podrte i po njima se ne može kretati bez pomoći ruku.

J) Kulture

Kod pretstavljanja kulture treba imati u vidu samo normalne prilike. Zbog toga se na pr. upar-ložena njiva mora predstaviti kao oranica a ne kao utrina, krčevina koja je više godina obra-đivana pa opet pošumljena prestavlja se kao šu-ma, posečena, a neprokrčena šuma smatra se šumom. Sve kulture sem oranica ucrtavaju se u razmeru i ograničavaju tankom crnom lini-jom unutar koje se stavlja odgovarajući znak ili se oboje određenim bojama.

Sve granice kulture otpadaju kad se one po-klapaju sa komunikacijom, potokom, rekom, na-sipom, ogradom, tj. kad ovi služe kao granica izvesne kulture.

Granične linije crtaju se samo između delo-va razne vrste kulture, između parcele iste vr-ste kulture one se ne crtaju.

Manje parcele kulture, koje ne mogu po raz-meru da stanu u plan a važne su za orijentaciju, ucrtavaju se prema svom obliku i svom znaku, ma i nešto uveličane.

Zaparložene njive mogu da se crtaju kao paš-njaci samo onda ako su se već toliko zaravnile da po svom izgledu daju utisak pašnjaka.

188—190 **Njiva** je površina zemlje koja se ore ili kopa. **Livada** ima bujnu travu i redovno se kosi. **Pašnjak ili utrina**, to su delovi zemljine površine, na kojoj raste slaba trava, ne kosi se i isključivo služi za ispašu stoke. Ovome se ubra-jaju i zapuštena, papratom obrasla polja, zatim površine u brdima gde trava samo na pojed-

nim mestima raste i peskovite površine, koje su takođe siromašne travom.

191 Površine zasađene **hmeljom** raspoznaju se naročito izgrađenim postrojenjem za gajenje te kulture.

192—193 **Vinogradi** se crtaju u razmeru, no ako se radi o više parcelica koje po razmeru ne mogu da stanu u plan, onda se sve sajuze po svom spoljnjem obliku u jednu parcelu, a u unutrašnjosti te parcele karakteristično se naznači da to nije sve vinograd već da tu ima i druge kulture.

194 Kao **bašta** označavaju se sve kućne bašte (okućnice) i one površine na kojima se redovno gaji povrće razne vrste. Pojedine veće ili manje površine povremeno zasađene povrćem, ucrtavaju se kao oranice. Ovim znakom označavaju se i rasadnici.

195 **Voćnjaci** se crtaju po svom obliku u razmeru, a ako su tako mali da po razmeru ne mogu da stanu u plan, ucrtavaju se samo po obliku, nešto uveličani.

196 **Parkovi** se ucrtavaju po svom spoljnjem obliku u razmeru. U unutrašnjosti parka ucrtavaju se samo glavne aleje u koliko stanu i svi drumovi.

197—201 **Šume** se ucrtavaju po svom obliku u razmeru; kada šuma po razmeru ne može da stane u plan, tada se signatura crta nešto uvećana. Ako je mreža proseka vrlo gusta za razmeru, ucrtavaju se samo važniji. Oni proseci kroz koje vode kolski putevi uvek se ucrtavaju.

Svi proplanci u šumi ucrtavaju se u razmeru, a ako su tako mali da u razmeru ne mogu ući u plan, ucrtavaju se nešto uveličani.

Vrsta drveća u šumi označava se karakterističnim znakom za drveće (lisnato ili igličasto). Gde je šuma mešovita upotrebljavaju se oba znaka jedan pored drugog, prvi znak označava nadmoćnost dotične vrste. Ovaj znak treba u dovoljnom broju ucrtati, tako da se na prvi pogled može da odredi karakter drveća šume. Visina i debljina drveća označava se razlomkom na primer: 30/0,25 m (brojitelj označava visinu, a imenitelj obim drveća).

Ako je drveće na nekoj površini tako retko da zbijeno nebi zauzelo dve trećine te površine, onda se ta površina označava kao utrina ili livada sa drvećem, a ne kao šuma, u tom slučaju se na odgovarajuću površinu crta pojedino i grupe drveća tako da karakteristika odgovara prirodi.

Granicu između visoke šume i makije ili žbunja u koliko u prirodi vidno postoji, treba ucrtati.

Žbunje se najčešće sastoji iz šiblja, malog niskog trnjaka sa ponekim zakrčljalim drvetom. Ako žbunje ima jasnu granicu onda se ona ucrtava po obliku i u razmeru, a ako je nema onda se ona i ne crta; pojedine signature za žbunje crtaju se tako da postepeno nestaju kao i u prirodi.

202 **Pirinčano polje** crta se po svom obliku i u razmeru, a ukoliko nebi moglo u razmeru da se ucrtava, ucrtava se nešto uveličano, ako je od važnosti za orijentaciju i ako ima karakter stalnosti.

203 Površina zemljišta koja je pokrita **grupama ili retkim drvećem ili žbunjem**, ucrtava se ovim znakom, no tako da što više održi sličnost sa prirodom.

204 Znakom za **lako uočljivo drveće** označava se samo ono pojedino drveće, koje se svojim

oblikom i veličinom markantno ističe i koje se u prirodi daleko vidi. Ovaj znak crta se prema karakteru drveta tako, da presek stabla i senke bude tačno na određenom mestu.

205—206 Znak za **pojedino drveće i za red drveća**, ucrtava se približno od oka, pojedine grupe drveća označavaju se karakteristično prema svom obliku, jednake ili različite veličine, razmeštaj signature pojedinog drveća treba da dá situaciju sličnu prirodi.

K) Ograde

207—211 Načelno **ograde koje nisu stalne** i one, koje se mogu brzo i lako da uklone ne ucrtavaju se.

Kao **zidane ograde** crtaju se sve ograde od cigala, betona, zidanog kamena pa i od naslaganog kamena, ako je samo pravilno u vidu zida naslagano (suvo zidanje).

Žičana ograda ucrtava se samo onda, ako je solidno izgrađena (da ima dobro pobiveno kolje i da je višestruko zategnuta).

Živa ograda je ograda od visokog gustog drveća normalnog rasta i razvoja (obično bagrem), pojedinac se lako provlači kroz takvu ogradu; može biti i od trnja, kupina, divljih ruža, šimšira ili uopšte od niskog kresanog rastinja, tada je teško prolazna i za pojedinca.

L) Znaci za ustanove u naselju

212—222 Ovi znaci stavljaju se ispod naziva naselja (izuzetno i pored naziva), prema tome šta se od tih ustanova u dotičnom naselju nalazi. Kod velikih gradova među se ispod naziva samo oni znaci za ustanove, za koje nije opšte poznato da ih u dotičnom mestu ima kao na pr. znak za električno ili plinsko osvetljenje, se-

dište sreza, lekovite vode za kupanje i piće, cisterne.

Red ucrtavanja ovih znakova je sledeći: sedište oblasti, sedište sreza, pošta, telegraf i telefon, telegraf, telefon, naselje sa električnim osvetljenjem, naselje sa plinskim osvetljenjem lekovite vode za kupanje, lekovite vode za piće, cisterna i nadmorske visine u zaogradama.

M) Granice i granični predmeti

223 Državna granica crta se uslovnim znakom bez prekidanja znaka, izuzimajući slučajeve kad granica ide rekom. Kad granica ide rekom koja se sa dve linije crta, tada se njen znak prekida i ucrtava mestimično u sredini reke. Ako granica ide duž reke koja je crtana sa jednom linijom, duž potoka, jaruge, nasipa ili puta, tada se znak za državnu granicu prekida no tako da se delimično crta čas sa jedne čas sa druge strane reke, potoka, jaruge itd, no i ovde treba održati kontinuitet znaka. Na kartama pored graničnog znaka za bolje isticanje granice rastrira se granični pojas. Kada se nema dovoljno prostora, na pr. na uskim brdskim grebenima, u rekama pretstavljenim sa dve linije — granične linije mogu da se crtaju i tanje nego što je to uslovnim znakom propisano.

224 Republičke granice ucrtavaju se svojim znakom na isti način kao i državna granica, no samo na kartama sitnije razmere. U topografske originale ta se granica ne ucrtava, već samo u oleatu naziva dotičnog originala.

225—227 Autonomna, pokrajinska, oblasna, sreska i granica narodnog odbora ucrtava se samo u oleate naziva uz elaborat terenskog originala.

228 **Granične karaule** ucrtavaju se na svoja određena mesta, orijentisana kao što stoje u prirodi, a ako imaju naziv, onda se i taj naziv ispisuje ukoliko ima mesta.

229—232 Granični stub, tablu ili krst kao granični znak, treba ucrtati samo na onim mestima gde put ili reka prelazi granicu, na markantnim uzvišenjima i važnijim prelomima granične linije. Na mestima gde su ucrtani granični stubovi, table ili krstovi, znak za granicu se crta na 0,5 mm do samog takvog znaka.

Ako granični stubovi table ili krstovi imaju i svoje brojeve, tada se i oni upisuju kraj znaka, no tako da ne pokrivaju važan detalj karte, niti graničnu liniju. Broj numerisanih graničnih znakova koji treba da se ucrtaju zavisiće od razmere karte.

N) Znaci za visine i stalne tačke

233—244 Ovi znaci ucrtavaju se u plan, kartu, samo onda, ako u prirodi postoje belege ili građevine. Kada je kapela, fabrički dimnjak, vetrenjača, kula, kuća, most ili ma koji čvrst objekt određen trigonometrijskim putem, tada se znaci za pomenute objekte iscrtavaju po ključu, a da bi se istakli kao trigonometrijske tačke, visine im se ispisuju zaokrugljene na decimetre. Visine nivelmanskih tačaka zaokrugljuju se na santimetar, a visine svih ostalih kota zaokrugljuju se na metar. U velikim ravnicama kao što su Srem, Banat itd. visine običnih kota zaokrugljuju se na desimetar.

O) Detalji na morskim obalama

Kao obalska linija smatra se linija do koje dolazi voda za vreme plime.

Sve signature u moru i neposredno na obali iscrtavaju se prema uslovnim znacima hidrografskog zavoda JRM.

Izobate su linije koje vezuju tačke iste dubine.

